

စံဉ်စီနော်တတ်ပျတ်ဖုး

ထံကီတတ်ပတ်ပြဲးကီဉ်ကးကရ၊ (SAC) သုး ခးလီစုကဝဲ၊
မ၊ ဘဉ်ဒိကူ၊ ဒူသဝီဖိတ်အိဉ်မူ လာကီပယီမုာ်ထီဉ်ကလံ၊
ထံး (လါယနူအါရံ၊ တု၊ လါ အီးကထိဘာဉ် ၂၀၂၃နံဉ်)

လံာ်ဒုးသုဉ်ညါ
လါဒိဉ်စုဘာဉ် ၃၁သီ၊ ၂၀၂၃ နံဉ် / KHRG လံာ်ကတြုဉ်နီဉ်ဂီ- 23-5-BP1

KHRG

ကညီဂုာ်ဝီခွဲးယာ်ကရုာ်

မ၊နီဉ်မ၊ပတ်မ၊ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးပု၊ဂုာ်ဝီခွဲးယာ်လာကီပယီမိခိဉ်ဒူသဝီမူ

၁. တိုက်ကတိုလောညါ

ပုသဝီဖိလော ကိုပယီမိုထိုက်ကလံထံးတဖှ် ဘာ်ကွဲဆာ် မဲာ်တိုက်လံဝဲ တိုက်သဘာ်သဘာ်လော ကတိုဖးယံာ်အတိုပူ၊ စး ထိုက် အဝဲသ့တိုနီာ်တိုယါတိုသ့န့လီ၊ စးသ့တိုသ့တဖှ် ဘာ်ဒိာ်ထိုက်ဝဲလော တိုဒုးတိုယါအကျါ၊ ဒီးဘာ်အိာ်မူဝဲ ဒီတ ကတို ညါလော တိုပျံတိုဖူးတိုဒုးတိုယါအကျါန့လီ၊ သုး ဟံးန့ဆူာ်ထံကီ၊ တိုစိတိုကမီန့န့ မဆူာ်ထိုက်ကဒီး ကိုပ ယီသုးမို ဒိာ် အတိုမဆူာ်မစီး ဖျိုဖျိုဖျါဖျါ၊ ဒိထံကီတိုပာ တိုပြးကီာ်ကးကရု (SAC) အတိုကလုာ်အသီး၊ လော လီက ဝီဖိတိုပာ်ပနီာ် ကညီကီာ်စဲာ်အပူန့န့လီ၊ ထံဖိကီဖိကမျါ ဒီး ပုတဝါသ့တဖှ်အံ၊ ဘာ်တိုပညိာ်အီလီလီ၊ လောတို ထိုက်ဒုးအကီ ဒိအမို တိုခးလီတပျါနီာ်ကီဖိကကျါဖူးဒိာ်ဆူသဝီပူ ဒီး တိုသ့တိုဖူးလီတဖှ်န့န့လီ၊ စးထိုက်လော လါယန့အါရံ တု၊ လါအီးကထိဘာ် ၂၀၂၃န့န့၊ KHRG မနီာ်မာယါတိုလံဝဲ SAC သုး တိုခးလီနီာ်ကီဖိကကျါဖူးဒိာ်ကဲထိုက် အသးအိာ်ဝဲ အါ န့ဒီး (၁၉၂) ဘျီ၊ ဒီး ပုသဝီ ဖိသ့တဖှ်ဘာ်သံ၊ ဘာ်ဒိဘာ် ထံးဝဲ တကးဒီးဘာ်မဟးဂီ၊ စ့ကီးဝဲ ဟံာ်ဃီ၊ တိုသ့ထိုက် တဖှ်၊ တိုသ့တိုဖူးကျါကရု၊ တဖှ်၊ မဆူာ်ဒိတိုလုာ်အိာ် နီာ်ခိသးသမူဒီး ဒုးအိာ်ထိုက်စ့ကီးဝဲ တိုဃာ်မုံဟးဖျါန့န့လီ၊

လံာ်တိုဒုးသ့ညါတဘာ်အံ၊ ဃိထံသ့ညါဝဲ SAC တိုခးလီ၊ ကျါဖူးဒိာ်လောကမျါဟီာ်ကဝီပူတဖှ် အတိုဘာ်ဒိပိာ်ထွဲဒီး အ တိုမဆူာ်ဒိက့၊ ဒိခိာ်ဒုသဝီဖိလော ကိုပယီမိုထိုက်ကလံ ထံးတဖှ် အတိုအိာ်မူဒိလဲာ်အဂ့၊ န့န့လီ၊ လံာ်အဆာဖိ (၁) ပာ်ဖျါ ထိုက်ဝဲ ပယီသုးမိုဒိာ် အတိုမဆူာ်မစီးဒီး တိုဆီာ်တို မဆူာ်လောလီကဝီပူတဖှ် အတိုစံာ်တိုစံာ် တက့အဂ့န့န့ လီ၊ လံာ်အဆာဖိ (၂) ပာ်ဖျါဝဲ တိုဘာ်ဒိဘာ်ထံးပိာ်ထွဲ သတူာ် ကလံာ်ဖိဖျိတိုခးလီကျါဖူးဒိာ်ဆူသဝီဖိအကျါ၊ ပာ်ဃုာ်ဒီး တို သံတို ပု၊ တိုဘာ်ဒိဘာ်ထံးဒီး တိုမဟးဂီ၊ တိုစုလီခိာ်ခိာ်၊ ဒီးတိုမဆူာ်ဒိ တိုလုာ်အိာ်နီာ်ခိသးသမူအဂ့န့န့လီ၊ အဆာဖိ (၃) ပာ် ဖျါဝဲ တိုဘာ်ဒိပိာ်ထွဲထီရီသ့တဖှ်ဒိအမို တိုဃာ်မုံ ဟးဖျါ၊ တိုပျံတိုဖူးတဘာ်ယုာ်ဃီ လောဒုဖိသဝီဖိဘာ်ကွဲဆာ် မဲာ်ဝဲ၊ တို ကြီမတိုာ်လော တိုကူာ်ဘာ်ကူာ်သ့ဒုးယာ်တကပ၊ ဒီးတိုလီဘာ်ယိာ်အါထိုက်ဘာ်ဃး စုကဝဲလောတဖှ်ထီာ်ဒီး တဖှ် အိာ် အါထိုက်အဃိန့န့လီ၊ လါခဲကတိုာ်ပာ်ဖျါထိုက်စ့ ကီးဝဲ တိုပာ်ထံနီာ်ဖး ဘာ်ဃးဒီး တိုဘာ်တိုဘာ်၊ တိုလဲက ပာ်တိုဘျါသစး အဂ့လောတိုအိာ်သးအံအဖိခိာ်၊ ဃုာ်ဒီးတို ဟ့ာ်ကူာ်ဟ့ာ်ဖူးဆူ ပုဘာ်ထွဲဘာ်ဃးတဖှ်အိာ်န့န့လီ၊

၂. လီကဝီတိုအိာ်သးအဂ့ဖှ်ကီာ်

စးထိုက်လောကိုပယီန့တိုသဘျဲ ၁၉၄၈န့န့လံလံန့န့ က ညီကီာ်စဲာ်ဟီာ်ကဝီလောလီကဝီဖိပာ်ပနီာ်ဝဲန့န့ အိာ်ဝဲဒီး ထံ လီ၊ ကိုပူတိုသဘာ်သဘာ်လောအကတိုာ်တန့ကတတ်တသ့ န့န့လီ၊ စးထိုက်လောန့န့လံလံပုကညီဖိသ့တဖှ် ဘာ်တိုပ ညိာ် ထီဒါအီလော ပယီသုးမိုဒိာ်၊ လောအမာသံမာဝီဒီး ဆီာ်တို မဆူာ်ဝဲ ကလုာ်ဒုာ်ဖိသ့တဖှ်လောထံကီဒီတဘာ်ညါ ဒီးကျဲး စး ဆီာ်ထွဲထိုက်ဝဲသုးမိစိရီသန့န့န့လီ၊ ၁၉၈၈န့န့ ကမျါတို ထိုက်ဒါသုးပဒိာ်လောထံကီဒီတဘာ်ညါ ဝဲအလီခဲန့န့၊ စုကဝဲ၊ တို သဘာ်သဘာ်ဟဲနးဒိာ်ထိုက်ဝဲစးထိုက်ဖဲ ၁၉၉၀ န့န့ ဖဲလော ပယီသုးမိုဒိာ် ထိုက်ဒုးဒီးမာလီပျီကွဲဝဲ မဆူာ်ပျီဝဲ လောအမို **ကညီဒီ ကလုာ်စာဖျိာ်ကရု (KNU) ဒီး ကညီဒီကလုာ်တိုထွာ် ဖျါသုးမိုဒိာ် (KNLA) အလီ၊ ဆူာ်နီန့န့လီ၊ ၂၀၁၅န့န့ တိုပ တုာ်တိုခး တိုအါလီအီလီ၊ ဒုးအိာ်ထိုက်တိုမိုလံာ်ဘာ်ဃး တိုမာ်တိုခုာ်ဘာ်ဆူာ် ပယီသုးမိုဒိာ် အတိုမဆူာ်မစီးတ ဖှ် အိာ်ဒီးဝဲ အဃိ ဒိခိာ်ဒုသဝီဖိလော ကညီကီာ်စဲာ်ပူတဖှ် ဘာ်ကွဲဆာ်မဲာ်ဒီးဝဲ တိုဆီာ်တိုမဆူာ်၊ တိုအိာ်တိုအိာ်က လီဒီး တိုမာသံအ ဝဲသ့တိုဆဲးတိုလောန့န့လီ၊^၁ တိုမိုလံာ် ဘာ်ဃး တိုပတုာ် တိုခးအံ၊ ဘာ်လီပျီကွဲဝဲဖဲလော ကိုပယီ သုးမိုဒိာ် ဟံးန့ဆူာ် ထံကီတိုစိတိုကမီလော ထံဖိကီဖိပူ**

ထာထိုက်တိုပဒိာ် တဖှ်အဖိခိာ် ဖဲလောတြုအါရံ ၂၀၂၃န့န့ န့န့လီ၊ စးထိုက်ဖဲန့န့လံ လံ၊ ကလုာ်ဒုာ်ဖိစုကဝဲဒီး တိုဒီ သဒါကမျါသုး (PDFs) တဖှ် ဒုးထီဒါဝဲ SAC သုး ဒီးသုးအ ဂါလောအဘာ်ထွဲဒီးအီတဖှ် အဃိ ကမျါထံဖိကီဖိလောအ အိာ်ဖဲ ကညီ ကီာ်စဲာ်ပူတဖှ် ဘာ်အိာ်မူဒီးဝဲလော သုးဂ့ဝီတို သဘာ်သဘာ်အဖိလံာ်န့န့လီ၊

လောစုကဝဲတိုသဘာ်သဘာ်ဒီကတိုညါအပူ၊ ကိုပယီသုး မိုဒိာ် ခးလီနီာ်စဲာ်စုကဝဲဆူ ကမျါဟီာ်ကဝီ ဒီးပညိာ် ထီဒါ ဝဲသဝီဖိတဖှ်လော “တဲာ်လွီတဲာ်” သန့အပူ ဒိသီးအဝဲ သ့ကဒိာ်တဲာ်ကွဲဝဲ ကလုာ်ဒုာ်သုးဖိစုကဝဲတဖှ် အတို အိာ်တို အီ၊ ကျိာ်စုဂီခိာ်ထံး၊ တိုကီးသုးဖိအသီ ဒီးအတိုဃု သ့ညါ ကျါကျဲသ့တဖှ်န့န့လီ၊ တိုပညိာ်ထီဒါ ကမျါထံ ဖိကီဖိန့န့ တဘျီဘျီဘာ်တိုဆီာ်သမူထိုက်အီဖိဖျါ တိုပညိာ် မဟးဂီတိုပာ်ဆာသုးသ့တဖှ်ဒီး တိုစံာ်ညိာ်ကမျါခိဖျါ အ ဆီာ်ထွဲမာစါ၊ တိုပာ်ဆာသုးအဃိန့န့လီ၊^၂ တိုပညိာ်ထီဒါ နါ စါစ့ကီး ဒုသဝီဖိသ့တဖှ် လောတိုမာပယွဲအပူ၊ လောတအိာ် ဒီးကျါကျဲဖျါဖျါ ဖျါဖျါဘာ်န့န့လီ၊ ကိုပယီသုးမိုဒိာ် အတို ဟူးတိုဂဲခိာ်သ့ဒဲလံာ်န့န့ အိာ်ဃုာ်ဝဲဒီး တိုမာသံလောတဖိ

သဲးစး, တၢ်မၤဆါ ပယုဲ, တၢ်ဖိၣ်နီၤစီၤပုၤ, တၢ်နီၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျိး, တၢ်ဂ့ၢ်ဆူၣ်ဖျိဆူၣ်, တၢ်ဃုဆူၣ်ဃုစိး, တၢ်မၤပယုဲသ့ၣ်ထံး, တၢ်မၤဆူၣ်မၤတၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ် ဒီး စးထီၣ်ဖဲ ၂၀၂၁န့ၢ်န့ၢ်အိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး သးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်န့ၢ် လီၤ. ဒ်တၢ်မၤပယုဲသ့ၣ်တဖၣ်အပတီၢ်ဟဲထီၣ်ဝဲကွၢ် ကွၢ်ဒီး သးဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ကီၢ်အါထီၣ်ဝဲအသိး, တၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘုၣ်လုာ်ထုၤသုၤပုၤဂ့ၢ်ဝီသဲးစး လၢ ထံလီၤကီၢ်ပုၤသးဖိၣ်စုကဝဲၤအကျါအိၣ်ထီၣ်အသိး တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်ဝဲ တၢ်ဒုးတၢ်ယာ်ကွီၤမ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

တကးဒီးဘၣ်, တၢ်ထီၣ်ဒုးမၤအၢ ကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီးကျါကျဲၤသန့ၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် ကဲထီၣ်ဝဲသက့ၤဆးဒးအသိး ကီၢ်ပယုၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်အတၢ်မၤပယုဲအံၤ တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဝဲဒ်ကွီၤမ့ၢ်ထီၣ်ဒါပုၤကူပုၤကညီတၢ်အိၣ်မူ လၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အီၤ ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘုၣ်လုာ်ထုၤသုၤပုၤကွီၤမ့ၢ်သဲးစး, ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤပယုဲပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်န့ၢ်လီၤ.³

၂. တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိာ် - တၢ်ခးတပျီၤစုကဝဲၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးတဖၣ်လၢကီၢ်ပယုၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး

လံာ်အဆၢဒိၣ်အံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ SAC တၢ်ခးလီၤစုကဝဲၤထီၣ်ဒါကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ စးထီၣ်လၢ လါယန့ၢ်အါရဲၤတုၤ လါအီးကထိဘၣ် ၂၀၂၃ န့ၢ်, လၢ KHRG မၤနီၣ်မၤဃါဝဲဖဲ အဟူးဂဲၤဟီၣ်ကဝီၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ပာ်ဖျါအါတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်ဒီပိာ်ထွဲလၢအကဲ ထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢာ် ခိၣ်ဖျါတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါတဖၣ် လၢအမ့ၢ် တၢ်သံတၢ်ပုၤ, တၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံး, တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်, ဒီးတၢ် မၤဘၣ်ဒီတၢ်လုာ်အိၣ်နီၤခိၣ်သးသမူအကျဲတဖၣ်ဒ်လီၤကဝီၤသဝီဖိပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအသိးန့ၢ်လီၤ. တၢ်ပၣ်ထံနီၤဖးစ့ၢ်ကီး ဘၣ်ဃးတၢ် ဘၣ်ဒီပိာ်ထွဲထီၣ်ရဲၤတဖၣ်အဂ့ၢ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျိး, တၢ်မၤဘၣ်ဒီနီၤသးတၢ်တူၢ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး, တၢ်တြီၤမၤတံာ် တၢ်လၢတၢ်ကူဘၣ်ကူၣ်သ့ခွဲးယာ်တကပၤ, ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃး စုကဝဲၤလၢတဖၣ်ဖးထီၣ်ဒဲးတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်သးလၢ စီၤက---, သဝီဖိလၢ ကျိာ်စယုာ်ကရူာ်, လၢဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွီၤထုၣ်ကီၢ်ရဲၣ်, လၢအဖိခွါသးန့ၢ် ၁၆န့ၢ်တက့ၤဘၣ်သံခိဖျိ SAC သုးတၢ်ခးလီၤကျိၤဖးဒိၣ်အသိး

တၢ်သံတၢ်ပုၤဒီး တၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံး ကဲထီၣ်သးအါကတၢ်ဖဲလၢ SAC သုးခးလီၤနီၤစီၤတၢ် မ့ၢ်ဂ့ၢ် ပညိၣ်ခးလီၤတၢ်လီၤလီၤဆူပုၤတ ဝါဟီၣ်ကဝီၤအခါမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ခးလီၤကျိၤအံၤညီၣ်န့ၢ်လီၤတံာ်ဒီး ဝီၤဖးထီၣ်ဆူ သဝီကပိာ်ကပၤ, စံာ်လီၤပုၤလီၤဒီး ကျိးကရူာ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအိၣ်အကတီၢ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဒုးတၢ်ယာ်ကဲထီၣ်ဒီး သုးတၢ်ပာ်ဆါတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်ဖဲ အဝဲသ့ၣ် ဆုၤထီၣ်သုးကျိၤအသိးတဖၣ်, ဃုာ်ဒီးတၢ်စုကဝဲၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူ တၢ်မဲာ်ညါသုးကလၢတဖၣ် အခါန့ၢ် ပယုၤသုးမ့ၢ်ဒိၣ်ခးလီၤ ဝဲကျိၤဖးဒိၣ်ထီၣ်ဘိဆူ ဒုသဝီတဖၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. တဘျီတခိၣ် တၢ်ခးလီၤဝဲကျိၤဖးဒိၣ်တံာ်န့ၢ်တံာ်န့ၢ်လၢတၢ်လီၤအါပူၤအါတီၤ လၢ လီၤကဝီၤပာ်ပနီၣ်ကညီကီၢ်စဲာ် အကီၢ်ရဲၣ်န့ၢ်ဘၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. SAC သုးမၤပျံၤမၤဖုးဝဲပုၤသဝီဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢတနီၤဘၣ်တနီၤ, ဖဲလၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်မၤလီၤတၢ်လၢကွီၤ(မ့) လီၤခိၣ်လီၤကွဲးအကတီၢ်, ဖဲပုၤသဝီဖိတဖၣ်ဟးဃုအိၣ်ဃးအိၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢပုၤကျါ ဒ် သိးကအိၣ်ဝဲအကီၢ်, ဖဲအဃုသ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဘိ, ဖဲအမၤတၢ်လၢစံာ်ပူၤ, ကျိးပူၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ် ဖဲအအိၣ်လၢအဟံာ်ပူၤအခါန့ၢ်လီၤ. တၢ်ခးလီၤ ကျိၤဖးဒိၣ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒီသတူၢ်ကလၢာ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဒီထီၣ်ရဲၤ လၢသဝီဖိတၢ်အိၣ်မူအကီၢ်န့ၢ်လီၤ.

၁. တၢ်ခးလီၤတပျီၤနီၤစီၤစုကဝဲၤ လၢအမၤသံ, မၤဘၣ်ဒီကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ

“အဝဲသ့ၣ် (SAC သုးတဖၣ်) တဲဘၣ်ပုၤလၢ ကမ့ၢ်နီၤကွဲး ကဲသုးဖိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲလၢ ပုၤဖိသ့ၣ်ပိာ်ခွါဖိခဲလၢာ်န့ၢ် ခါဆူကညါ ကကဲထီၣ်ဒၣ် ပုၤသုးဖိဒၣ်တၢ်လီၤ. အသိးအဝဲသ့ၣ် ခးလီၤဆိကျိ (လၢကမၤသံပုၤသဝီဖိအကီၢ်) န့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲလၢ ကခး လီၤကျိၤဖးဒိၣ်မၤသံသဝီဖိ ဒ်သိးပုၤသဝီဖိနီၣ်ဂီၢ်ကလီၤစုၤဒီး ပုၤသုးဖိ (တၢ်ပာ်ဆါသုး) သုတဟဲအါထီၣ်တဂ့ၢ်အကီၢ်န့ၢ်လီၤ. လၢ တၢ်န့ၢ်အသိး အဝဲသ့ၣ်ခးလီၤနီၤစီၤတၢ်န့ၢ်လီၤ.”

က) တၢ်ခးလီၤစုကဝဲၤအသိး ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပုၤ

ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သံဝဲအါမးခိဖျိလၢ SAC သုးခးလီၤတၢ်စုကဝဲၤဆူ ကညီကီၢ်စဲာ်ပူၤအသိးန့ၢ်လီၤ. ထဲလၢတနီၣ်ညါအံၤစး ထီၣ်ဖဲ လါယန့ၢ်အါရဲၤတုၤ လါအီးကထိဘၣ်, ၂၀၂၃န့ၢ်န့ၢ်, KHRG ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကျါ ပုၤလၢအသံခိဖျိ SAC သုး တၢ်ခးလီၤကျိၤအသိး အိၣ်ဝဲ (၅၈) ဂၤ, ဒီးလၢအကျါ

(၁၇) ဂါန့ာ် မှာ်ဝဲဖိသုာ်သုာ်တဖာ်န့ာ်လီာ်. ဖဲလါယန့ာ်အါရံာ် ၁၄သီ, ၂၀၂၃ နံာ် ဖဲဖးဖိမှာ် ၁း၁၅ မံးနံးန့ာ်, SAC သုးလါအိာ် ချ့သုးရံာ်နီာ်ဂံာ် (ခမရ-၄၀၇) လါအအိာ်ဆီလါအသးဖဲ မးထီ သုးကလာ်တဖု န့ာ် ခးလါဝဲကျိဖးဒိာ် (၈၁ မမ) ဆူသဝီပူာ်ပူာ် ကမျါကျါန့ာ်လီာ်. ကျိဖးဒိာ်ချ့အကျါတဖျါာ်လါတံာ်လါ စံာ်ပျီ တဘုာ်အပူာ်, ဖဲ ဂက---သဝီ, မဲာ်ကျိကရူာ်, ဒွဲာ်လိကီာ်ဆာ်, မှာ် ကြီာ်ကီာ်ရံာ်, အဆါကတီာ်ဖဲလါ စံာ်ကစါ စီာ်အါ (၃၈နံာ်) ဆုာ် နီာ်ကွဲာ်ဝဲအပနံာ် သုာ်တဖာ်ဖဲအစံာ်ဒဲပူာ်န့ာ်လီာ်. ကျိဖးဒိာ်ချ့ပျီ ဖး အက့အဆီ ဘာ်ဝဲအဘိးပါအစုာ်တကပါ, အကီာ်ဘိ, အ ကံာ်ဒုာ်အယံ အဝဲသံ ဝဲတဘျီဃီန့ာ်လီာ်. ခမရ-၄၀၇ အသုး ရံာ်န့ာ် အိာ်လါ သုးခိာ် သုာ်ပူာ်ကွဲာ်အတံာ်ပါဆူာ်ဖိလံာ်န့ာ်လီာ်. တံာ်ကဲထီာ်သးအဂါတခါ မှာ်ဝဲဖဲ လါမးရုး ဖဲသီ, ၂၀၂၃နံာ် ဖဲ ဖးဖိမှာ် ၁၂နံာ်ရံာ်န့ာ်, ခမရ-၄၀၈ လါအအိာ်ဆီလါသးဖဲ ဃီ သုာ်ပူာ်သုးကလာ်, မးထီသဝီန့ာ် ခးလါစုာ်ကီာ် ကျိဖးဒိာ် (၈၀ မမ) ဆူကမျါအိာ်ဆိးလါန့ာ်လီာ်. ကျိဖးဒိာ်ချ့အကျါတဖျါာ် လါတံာ်ဝဲဘူးဒီး ပုာ်သဝီဖိစီာ်ကခ---, သးနံာ် ၃၇နံာ် အဟံာ်, လါအအိာ်ဖဲ ဂခ---သဝီ, မးထီကရူာ်, ဒွဲာ်လိကီာ်ဆာ်န့ာ်လီာ်. ဖဲ ကျိဖးဒိာ်ချ့ဟဲဘာ်အါ အဆါကတီာ်န့ာ် အဝဲအိာ်ခူသုာ်လံာ်လါ အဟံာ်ဖိလံာ်န့ာ်လီာ်. ပုာ်သဝီဖိကျဲးစါးလဲဆူာ်အါဆူဂက---တံာ် ဆါဟံာ်ဒိသိးကန့ာ်ဘာ်တံာ်ကူစါယါဘျါ အဂီာ်ဘာ်ဆာ် အဝဲသံ ကွဲာ်လါကျဲ ဒီဖျါလါ အတံာ်ဘာ်ဒိဘာ်ထံးန့ာ်ဒိာ်မးဒီး တံာ်လဲာ် ကျဲယံမးစုာ်ကီာ်အယံန့ာ်လီာ်. စီာ်အခ--- အဟံာ်ဖိဃီဖိ လွဲာ်ဂါ ဘာ်အိာ်လါတံာ်ဝဲလါအမှါ အဖိဆံးသုာ်တဖာ် ဒီးအမါလါအ ဒီးသန့ထီာ်အသးလါအါ ဘာ်ဃးတံာ်လုာ် အိာ်နီာ်ခိသးသမူခဲ လာ်ဒီး အဝဲသုာ်တဒီးန့ာ်တံာ်ဆီာ်ထွဲမါစါလါကျါအဂါနီတမံာ် ဘာ်. SAC သုး ခမရ-၄၀၈ လါအခးလါကျိ ဖးဒိာ်အံာ် ဘာ် တံာ်တီခိာ်ရံမဲအါလါ သုးရံာ်ခိာ် စီာ်မ့ထဲာ်, လါအအိာ်လါ သုး ဝဲလါခိာ်သုာ် (စကခ-၈) အဖိလံာ်န့ာ်လီာ်.

တံာ်ဂါတဘုာ်အံာ် ဘာ်တံာ်ဒိန့ာ်အါဖဲလါမုာ် ၂၇သီယ ၂၀၂၃နံာ်, ဖဲ ဂခ---သဝီ, ရူာ်ယံပျဲာ်ကရူာ်, သထူာ်ကီာ်ဆာ်, ဒုသထူာ်ကီာ်ရံာ်န့ာ် လီာ်. တံာ်ဂါ အံာ် ဟံာ်ပျါဝဲ ဖိသုာ်ပိာ်ခွါတဂါဒီး တပွဲဖိတပါ လါအ ဘာ်ဒိခိဖျါ SAC စုက ဝဲဒိာ်သုးနီာ်ဂံာ်- ၃၁၄ လါအခးလါကျိဖးဒိာ် ဆူ သီခါဖျဲာ်ကရူာ်ပူာ်န့ာ် လီာ်. (တံာ်ဂါ- လါကဝီသဝီဖိ)

SAC သုးဖိသုာ်တဖာ် ညီန့ာ်ခးလါကျိဖးဒိာ်ဖဲ တံာ်ဒုးကဲထီာ် ဒီး တံာ်ဟံာ်ဆါသုးတဖာ်ဝဲအလါခံန့ာ်လီာ်. ဖဲလါယူာ် ၁၇သီ, ၂၀၂၃ နံာ်န့ာ်, SAC သုးလါအအိာ်ဘူးဒီး ဂစ---သဝီ, စပကံ ကရူာ်, ဒိာ်ဖးခိာ်ကီာ်ဆာ်, တီအူကီာ်ရံာ်တဖု ခးလါဝဲကျိဖးဒိာ် (၆၀ မမ) ဆူ သဝီလါအအိာ်ဝးတရံး သုးကလာ်သုာ်တဖာ် အပူာ် ဖဲ KNLA သုးထီာ်ဒုးအဝဲသုာ်သုးကလာ်ဝဲအလါခံန့ာ် လီာ်. ကျိဖးဒိာ်ချ့အ ကျါတဖျါာ်လါတံာ်ဝဲဆူ စီာ်ကစ---အဟံာ် ဃါာ် လါအအိာ်ဖဲ ဂစ---သဝီန့ာ်လီာ်. ကျိဖးဒိာ်ချ့ပျီဖးဒီး ဘာ်ဝဲအမံာ်ပုာ်ပိာ်မုာ်အိာ် သုာ်ဃံဒီး အသးနါပုာ်အယံသံဝဲ န့ာ်လီာ်. အနီာ်ကစါဒုာ်ဝဲစုာ်ကီာ် ဘာ်ဒိလါအနီာ်ခိဒိတဂါညါန့ာ် လီာ်. ဒိန့ာ်အသိး, ဖဲလါယူာ် ၂၉သီ, ၂၀၂၃နံာ်, ဟါဒီ ဖဲနံာ်ရံာ် န့ာ်, SAC ဒိာ်သုးရံာ် (ခလရ-၂၈၃) လါအအိာ်ဆီလါသးဘူး ဒီး သါတါာ်သဝီတဖုန့ာ် ခးလါဝဲကျိဖးဒိာ် ဖဲဂခ---သဝီ, နီာ် တကီကရူာ်, နီာ်တကီကီာ်ဆာ်, ဒုပျာ်ယာ်ကီာ်ရံာ်, ဖဲ KNLA သုးရံာ် (၁၇), သုးဒု (၂) ဒီး ကမျါတံာ်ဒိသဒါသုး (PDF) ထီာ် ဒုးအဝဲသုာ်လါ ဒြိဝဲအလါခံန့ာ်လီာ်. လါခံတနံာ် ဖဲလါယူာ်လဲ ၃၀သီ, ၂၀၂၃နံာ်န့ာ်, SAC သုး (ခလရ-၂၈၃) ခးလါ ဝဲကျိဖး ဒိာ်တဘျီကဒီး, ဘာ်ဝဲပုာ်သဝီဖိ စီာ်ကစ---, သးနံာ် ၄၄နံာ် ဖဲ အခိာ်သုာ်ဃံဒီး အစုန့ာ်လီာ်. လါကဒီးတနံာ်မုာ်ဂါဒီ ဖဲပုာ် သဝီဖိသုာ်တဖာ်က့ဆူသဝီပူာ်ဆါကတီာ် ထံာ်န့ာ်အါလါ အသး သမူ ဟးထီာ်လံန့ာ်လီာ်.

တံာ်ဂါတဘုာ်အံာ်ဘာ်တံာ်ဒိန့ာ်အါဖဲလါမုာ်တြုာ်အါရံာ် ၂၀၂၃နံာ် ဖဲ ဂဃ---သဝီ, ပူာ်ယုကရူာ်, ဆီထံးကီာ်ဆာ်, ချါာ်လွဲာ်ထူာ်ကီာ်ရံာ်န့ာ် လီာ်. တံာ်ဂါတ ဘုာ် အံာ်ဟံာ်ပျါဝဲ သဝီဖိ နီာ်ကက---, ၃၅နံာ်, လါ အသံခိဖျါ SAC သုး (ခမရ-၂၀) တံာ်ခးလါကျိအယံန့ာ်လီာ်. (တံာ် ဂါ- လါကဝီသဝီဖိ)

အါစုအါဘျီ, SAC သုးခးလါနါစီာ်တံာ်ဆူ ကမျါထံဖိကီာ်ဖိဟီာ် ကဝီ လါတအိာ်ဒီးတံာ်ပညိာ်လါတံာ်လါဆဲးဘာ်န့ာ်လီာ်. ဖဲ လါအီ ကူး ၁၃သီ, ၂၀၂၃နံာ် ဂါဒီ ၅န့ာ်ရံာ်န့ာ်, SAC (ခမရ- ၂၆၄) လါအအိာ်ဖဲ ပုစလိသုးကလာ်န့ာ် ခးလါဝဲကျိဖးဒိာ်တ ဖာ်ဆူ ပုာ်သဝီ ဖိတဂါအကျိးပူာ် လါအအိာ်ဘူးဒီးဟံာ်တဖာ်,

ဖဲကရူာ်---သဝီ, ကျိာ်စယုာ်ကရူာ်, လၢဂီၤဒိၣ်ကီၤဆၢ, ချၢာ်လၢာ်ထူၣ် ကီၤရၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်န့ၣ်အယီၤ ကျိာ်ဖးဒိၣ်ချံအက့အခီ ဘၣ် သံဝဲပုၤဖိသၣ်ခံၤ- လၢအမ့ၢ် ဖိသၣ်ပိာ်ခွါစီၤကရူာ်---, သးနံၣ် ၁၆နံၣ် လၢအဘၣ်ဒိဖဲအိၣ် သၣ်ဃံ ဘူးဒီးအနီၤကု, ဒီးဖိသၣ် ပိာ်ခွါ စီၤကည---, သးနံၣ် ၁၂နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိာ်ဖးဒိၣ်ချံအက့ ဘၣ်ဘၣ်ဒိဖဲကီၤဆၢ ဖိသၣ်ပိာ်မုာ် (၂) ဂၤ, လၢအမ့ၢ် ကတ---, သးနံၣ် ၁၄နံၣ်ဒီး နီၤကထ---, သးနံၣ် ၁၀နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီ ဖိလဲၤဆၢအဝဲသ့ၣ်ဖဲ လီၤကဝီၤတၢ်ဟ့ၣ်က သံာ်ဒီးတဖျၢာ်လၢ ကကူၤစီၤသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤကဒ---, လၢအမ့ၢ်ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် အကျါတဂၤအပၢ်န့ၣ် တဲဝဲဒ်အံၤ, “တၢ်သီၣ်ထီၣ်ဝဲ ဖးဒိၣ်လၢမူ ဖးဖိန့ၣ် ဝံၤလီၤတၢ်ဝဲဖဲအံၤန့ၣ် (အဟံၣ်ဃၢၤ). ပထံၣ်ဝဲတၢ်ခုာ် ထီၣ်ဒီး ပနီၤဟူပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကိးပသုဃုာ်ဝုၤဝီလၢ အံၤ လၢဘး, ဒီးပထံၣ်ဝဲပဖိဘၣ်ဒိန့ၣ်. (...) ပိာ်ခွါဖိခံၤလၢဘၣ်ဒိ န့ၣ်, လၢအကျါတဂၤသံတထံၣ်ဃီလီၤ. အဂၤတဂၤန့ၣ်အိၣ်မူ ဒိး တခီန့ၣ်ရံၣ်ဃုာ်ဃုာ် တချးလၢအသံဘၢ.” တၢ်ကဲထီၣ်သး ဝံၤအလီၤခံ, လီၤကဝီၤခိၣ်န့ၣ်တဂၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအတၢ်တူၢ်ဘၣ် ဆူ စီၤက ဒ--- အအိၣ်ဒ်အံၤ

“အုၤ... မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ် (SAC သုး) မၤပုၤဒ်အံၤသ့ၣ် လဲၣ်. အဟဲဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ပနီၤဟူထဲအသီၣ် လၢမူဖးဖိန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အမ့ၢ်မ တၢ်လဲၣ်န့ၣ် ပတသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်ဘၣ်.”

ခ) တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒိဖျါ SAC သုးခးလီၤတၢ်

ကျိာ်ဖးဒိၣ်ချံဖိးထီၣ်အခါန့ၣ် အက့အခီ, ကမူာ်ပြဲပြဲသ့ၣ်တ ဖၣ် ဖျိးဝဲသကုၤဆးဒးဒီး မၤဘၣ်ဒိဝဲပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်

လီၤ. KHRG တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါအပူၤ ပာ်ဖျါဝဲလၢ SAC သုးခးလီၤ တၢ်စးထီၣ်ဖဲ လၢယနူၤအါရံၤ တုၤလၢအိးကထီ ဘၣ် ၂၀၂၃နံၣ် အတီၢ်ပူၤ န့ၣ် မၤဘၣ်ဒိပုၤသဝီဖိအိၣ်ဝဲ (၂၄၂) ဂၤ, ဒီးလၢအကျါ (၅၇) န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ တုၤ လၢမးရူး ၂၀၂၃ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်, SAC သုးလၢ ဆီထံးဟီၣ်က ဝီၤခးလီၤဝဲကျိာ်ဖးဒိၣ်အိၣ်လံ ၃၀၀ ဘျဲာ်လံ လၢအဝဲသ့ၣ်ဟူးဂဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ, ဒီးဘၣ်ဒိ ဝဲပုၤသဝီဖိ (၅), သံ (၂) ဂၤန့ၣ်လီၤ. တ ချူးဒိးလၢ ၂၀၂၃နံၣ်န့ၣ် SAC သုးကျါလၢအဟူးဂဲၤဖဲ ကီၤဆၢ အံၤအပူၤ အိၣ်ဝဲ (၅) ဖု, မ့ၢ်ဝဲ ခလရ-၅၇, ခမရ-၅၈, ခမရ- ၅၉, ခမရ-၅၉, ဒီး ခမရ-၅၉, ဒီး ခမရ-၅၉ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ် လၢ လၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၃နံၣ်ဒီးဆူအ မဲာ်ညါန့ၣ်, SAC သုးမၤ ဆူထီၣ်ဝဲအသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒိဖျါတၢ်ဆုၤအါထီၣ်သုးကျါတ ဖၣ်, လၢအမ့ၢ် ခမရ-၂၆၄, ခမရ-၂၀, ခလရ-၉၁, သုးတြီၤနီၣ် ဂီၤ -၇၇, ၈၈, ဒီး ၃၃ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. SAC သုးဆီလီၤအါ ထီၣ်စ့ၢ်ကီၤ တၢ်ခးစုကဝဲဒိၣ်အလီၤတဖၣ်လၢ တၢ်လီၤ အါပူၤ အါတီၤ ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ခးကျိာ်ဖးဒိၣ်ဆူလီၤကဝီၤလၢအအိၣ်ဘူး ဒီးအသုးကလၢတဖၣ် ကသ့ဝဲညီညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢမးရူး ၂၅သီ, ၂၀၂၃နံၣ်န့ၣ်, တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢ KNLA, PDF သုးဟံၣ်ဖိၣ် ဒီး SAC အဘၣ်စၢၤ ဖဲ SAC သုးပၤကီၤဝဲဒ်ဒီး လၢအအိၣ်ဖဲ ကျိာ်ဒိဝဲ, ကြၢၢ်တုၤကီၤဆၢ, ဒူပျာ်ယာ်ကီၤရၣ်န့ၣ် လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ဂီၤခီ ၇း၃၀ မံးနံးန့ၣ် လၢတၢ်မၤထီၣ်ဒါအဂီၢ်, SAC သုး ခမရ- ၅၄၆ လၢအအိၣ်လၢ စကခ-၁၂ အဖီလၢ, လၢအဆီလီၤ သးဖဲ ကျိာ်ကလုသုးကလၢန့ၣ် ခးလီၤနီၤစီၤဝဲကျိာ်ဖးဒိၣ် (၁၂၀ မမ) ဆူလီၤကဝီၤလၢအဘူးဒီး သုးကလၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိာ်ဖးဒိၣ်ချံတနီၤလီၤတၢ်ဝဲဆူ ဂတ---သဝီ, ကိးဝါလၢကရူာ်, ကြၢၢ်တု ကီၤဆၢ, ဒူပျာ်ယာ်ကီၤရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျိာ်ဖးဒိၣ်ချံ အက့ဖျိးဘၣ်ဝဲ ဖိသၣ်ပိာ်ခွါဖိ စီၤကဖ---, သးနံၣ် ၁၅နံၣ်, ဖဲအ

တၢ်ဂီၤတဘျဲာ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အါဖဲလၢမးရူး ၈သီ, ၂၀၂၃နံၣ် ဖဲ ဂည---သဝီ, ကိးလၢကရူာ်, သထူၣ်ကီၤဆၢ, ဒူသထူၣ်ကီၤရၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢအထွဲ တကပၤတဘျဲာ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖိသၣ်ပိာ်ခွါတဂၤဒီး ကန--- လၢအဘၣ်ဒိဖဲအိၣ် SAC သုးလီၤကျိာ်ဖးဒိၣ်လၢသဝီပူၤအယီၤန့ၣ် လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢအစ့ၣ်တကပၤ ပာ်ဖျါဝဲဖိသ့ၣ်လၢအသံ (၂)ဂၤအကျါတဂၤ လၢအမ့ၢ် စီၤကပ---အနီၤခိ, ဒီးကျိာ်တဒုလၢအသံဒိဖျါတၢ်ခးလီၤ ကျိာ်ဖးဒိၣ်တဘျဲာ်ဃီန့ၣ်အယီၤလီၤ. (တၢ်ဂီၤ-လီၤ ကဝီၤသဝီဖိ)

ကိာ်ဘိအယိ အဝဲသံတဘျီယီန့ၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤ ဖဲလါမးရှး ၂၆သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် ဂီၤခီ ၁၀န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်, SAC သးကျိသ့ၣ်တဖၣ် အံၤ ခးလီၤဝဲကျိ ဖးဒိၣ်ဆူက့ၢ်ဒိၣ်ကဒီးန့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်ချံ ဘၣ်ဒိဝဲ ပုၤသဝီဖိ ၁၆၈၂, ဘၣ်ဟးဂီၤဝဲ ဟံၣ် ၃၉၅၂၃၀၂၀၂၀ က့ၢ် ဒိၣ်ပုၤ, ပုၤဘၣ်ဒိအကျိ ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပိာ်မုာ်သးပုၤ ဒီးကဘ---, သးန့ၣ် ၆၇န့ၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၤခံ, ပုၤသဝီဖိတဖၣ်မၤစၢၤဒီး ဆုၤအီၤ ဆူ က့ၢ်ဒိတၢ်ဆါဟံၣ် လၢကဒီးန့ၣ် တၢ်ကူစါယါဘျီအဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသးသမူဟးထီၣ်ကွဲၣ်ခီဖျိ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး နးဒိၣ်မး ဒီး အဝဲအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးသးတၢ်ဆါ အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးခီဖျိတၢ်ခးလီၤနီၤကျိဖးဒိၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤ ဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်မးလၢသးသမူအဂီၢ် တကးဒီးဘၣ် မၤဘၣ်ဒိ ပုၤ တၢ်ဘၣ်တၢ်အဟံၣ်ဖိဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဖဲလါမးရှး ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, SAC သးဖိလၢ ၁၀၅-၂၈၅ လၢအအိၣ်ဆီလီၤသးဖဲ ပလီၤကိ သးကလၢၤ, အီပူၤဟီၣ်ကဝီၤ, လၢမုာ်လါကီၢ်ဆၣ်, ဘျးဒဝါ ကီၢ်ရံၣ်န့ၣ်, ခးလီၤဝဲကျိဖးဒိၣ်ဆူ ဂထ---သဝီပုၤန့ၣ်လီၤ. ကျိဖး ဒိၣ်လီၤတၢ်ဝဲဘျးဒီးပုၤသဝီဖိလၢအလိာ်ကွဲၣ် ဖျါၣ်ဂီၢ်တဖၣ်ဒီး မၤ ဘၣ်ဒိဝဲပုၤလီၤဂၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိလၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲ စီၤကမ---, စီၤကယ---, စီၤကရ---, ဒီးစီၤကလ---သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤ ကလ--- ဘၣ်ဒိဝဲနးဒိၣ်မး ဖဲအဟၢဖၤ ဒီးအစုလီၤ အယိ ပုၤသဝီ ဖိအဂၤတဖၣ် လဲၤဆုၤအီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်လၢ ဂဒ--- သဝီ, ပ လီၤဟီၣ်ကဝီၤ, လၢမုာ်လါကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤ တၢ်ဆါ ဟံၣ် ဆုၤကဒီးအီၤတဆီဆူ ဂထ---ဝုၤန့ၣ်လီၤ. အဟံၣ်ဖိယီဖိ ဟ့ၣ်လီၤဝဲစု ၃,၀၀၀,၀၀၀ က့ၢ် လၢတၢ်ကူစါယါဘျီအဂီၢ် ဘၣ် ဆၣ်တၢ်ကူစါအပုၤလၢအါန့ၣ်ဒီး စုနီၣ်ဂီၢ်အံၤအယိ, အဟံၣ်ဖိယီ ဖိတဖၣ် ဘၣ်ကွဲၣ်ဆၣ်မဲာ်ဝဲဒီး ကျိၣ်စုတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ် ဒိၣ်မုာ်မုာ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဘၣ်ကူစါအသးလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အခါ အခါအိၣ် လီၤတၢ်လၢခံ ဒီးအံးထွဲကွဲၣ်ထွဲဝဲ အဖိ (၇) ဂၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီ ဖိလၢအဂၤ (၃) ဂၤန့ၣ် ဘၣ်ဒိတနးအါအါဘၣ်အယိ အဝဲသ့ၣ် ကူစါအသးဖဲ သဝီပုၤတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါးန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ် အသိး ဖဲလါယုၤ ၁၅သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် မုာ်နီၤခီ ၁၀န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်, SAC သး လၢ ရှုစုာ်ဘိသးကလၢၤ ခးလီၤဝဲကျိဖးဒိၣ်ဆူ ဂပ---သဝီ က့ၢ် ကရၢ်ပုၤ, ဂပ---ဟီၣ်ကဝီၤ, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရံၣ် ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၢတကဲထီၣ်နီတမံၤဒီး သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတ အိၣ် နီတမံၤအခါဒ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်ချံ အကျိတဖျါၣ် လီၤ တၢ်ဝဲဆူ က့ၢ်ဟံၣ်ဒွဲ အတၢ်ဖိမုၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် မၤဘၣ်ဒိဝဲ ပုၤက့ၢ်ဖိမုာ် (၃) ဂၤ ဒီးဘၣ်တၢ်ဆုၤအဝဲသ့ၣ်ဆူ က့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်က သံၣ်ဒါး လၢတၢ်ကူစါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. က့ၢ်ဖိလၢအကျိတဂၤ ဘၣ် ဒိဝဲ နးဒိၣ်မး ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကူစါပီးလီၤဒီးကသံၣ်ကသီဖဲ လီၤ ကဝီၤတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါးအပူၤတအိၣ်ဘၣ်အယိ ဆူၣ်ချ့ဘၣ် မူဘၣ်ဒါတ ဖၣ်ဘၣ်လဲၤပုၤဝဲကသံၣ်ကသီလၢ တီအူဝုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယုၤ ၁၆သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ် SAC သးတဖၣ်လၢအအိၣ်ဖဲ သ့

စယၣ်ဝုၤပၤကီၢ်ဝဲလီၤန့ၣ် ခးထီၣ်ဝဲ ကျိဖးဒိၣ် (၆၀ မမ) ဆူ ကျဲ မုာ်ခိၣ် နီၤဂီၢ်-၈, ကဝီၤဒု ဂဘ---, ဂမ--- ဝုၤ, က့ၢ်ထီၣ်ကီၢ် ဆၣ်, ဒုသထူၣ်ကီၢ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်ချံလီၤတၢ်ဘၣ်ဝဲဘျး ဒီး အူကဝ ---အဟံၣ်, ဒီးအူကသ---အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ် ချံအက့အခီ မၤဘၣ်ဒိဝဲ ဟံၣ်ဖိယီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အကဝ --- (၃၄န့ၣ်) ဘၣ် ဒိဝဲဖဲအစု, ဒီးအဖိမုာ်သးန့ၣ် ၅န့ၣ်တဂၤ ဘၣ် ဒိဝဲအမဲာ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မုာ်အမါနီၤကဟ--- (၃၈န့ၣ်) ဘၣ် ဒိဒီးကျိဖးဒိၣ်ချံဒီး သံဝဲန့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်ချံအက့ဘၣ်စ့ၢ်ကီး အကသ--- (၃၅န့ၣ်) ဒီးအမါ ဒီးကအ--- (၃၆န့ၣ်) ဘၣ်ဒိဝဲဖဲ အစုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲ သ့ၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျီဖဲ တၢ်ဟ့ၣ် ကသံၣ်ဒါးလၢအဘျးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်ချံလီၤတၢ်ခဲလၢာ် (၅) ဖျါၣ် ဒီးလၢအကျိန့ၣ် တ ဝီဖးဒီးဘၣ် အိၣ်ဝဲတဖျါၣ်န့ၣ် လီၤ. ဖဲလါယုၤ ၁၇သီယ ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, SAC စုကဝဲဒိၣ်သးနီၣ် ဂီၢ်-၃၁၀, လၢအအိၣ်လၢ (တမ-၄၄) အဖိလၢတဖုန့ၣ် ဟဲန့ၣ် လီၤဆူသဝီပုၤ လၢကထၢက့ၢ်အကျိဖးဒိၣ်ချံလၢတဝီဖးထီၣ်ဒီး ဘၣ်တဖျါၣ် ဒီးတဲဝဲလၢ ပုၤလၢအခး လီၤကျိဖးဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ် ပၤဆၢသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယုၤလဲ ၇သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် ဂီၤ ခီ ၁၁း၀၅ မံးနံးန့ၣ်, SAC သး (ခမရ-၃၁၄) လၢအအိၣ်ဆီလီၤ သးဖဲ က့ၢ်တရီၤသးကလၢၤ, က့ၢ်တရီၤသဝီ, ရွဲၤယီၤပုၤကရူာ်, ဘံ လုကီၢ်ဆၣ် ခးလီၤဝဲကျိဖးဒိၣ်ဆူ ဂယ---သဝီပုၤန့ၣ်လီၤ. ကျိ ဖးဒိၣ်ချံဘၣ်ဝဲ ပုၤသဝီဖိ (၆) ဂၤ, မ့ၢ်ဝဲ ပိာ်ခွဲၤတဂၤ (စီၤကမ---, ၂၅န့ၣ်), ဖိသ့ၣ်ခံဂၤ (စီၤခမ---, ၅န့ၣ်, စီၤခပ---, ၉န့ၣ်), ဖိသ့ၣ် မုာ်လိာ်ဘိတဂၤ နီၤခဖ---, ၁၈န့ၣ်, ဒီးပိာ်မုာ်ခံဂၤ (နီၤခထ---, ၅၈န့ၣ်, ဒီးနီၤခဒ---, ၅၇န့ၣ်) သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ် မၤစၢၤသကီးအဝဲသ့ၣ် လၢဂ့ၢ်ကီၢ်အူတၢ်လိာ်ဘၣ်ဒီး တၢ် ဝဲစိာ်တီဆုၤလီၤကဝီၤတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါးအပူၤ, ဒ်သိးပုၤတၢ် ဘၣ်တၢ်ကဒီးန့ၣ်တၢ်ကူစါဖဲ ဂရ--- တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါး လၢအ အိၣ်ဖဲ KNU တၢ်ပၤဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒိသဒါပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ် အတၢ်အိၣ်မူပုၤတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်

တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဖဲ SAC သး KNLA သး အဘၣ်စၢၤတလီၤလီၤ ဖဲလါအိးကထဲဘၣ်ဒီး လါနီၣ်ဝဲဘၣ် ၂၀၂၃န့ၣ် ဖဲ ဂလ---က ရူၢ်, ကီးတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျံယာ်ကီၢ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါနီၣ်ဝဲ ဘၣ် ၁၂သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, လီၤကဝီၤကရူၢ်ခိၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဒ်လၢ ပုၤဒိသဒါပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ် စီၤကမ---, သးန့ၣ် ၂၈န့ၣ် တဂၤ လဲၤဝဲဆူ ကနဲလုသဝီ, မိခံကရူၢ် လၢကမၤနီၣ်မၤယါ ပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ် တၢ်အိၣ်သးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဂီၤခီ ၉း၃၀န့ၣ်, SAC သး (ခလရ-၃၂) လၢ သးဒုခိၣ် က့ၢ်စုၤအူတီခိၣ်ရံၣ်မဲာ်အီၤ တဖု ခးလီၤဝဲကျိဖး ဒိၣ်လၢသဝီအပူၤကဒီးန့ၣ်လီၤ. လီၤကဝီၤ ပုၤတဝါတဂၤ တဲဖျါဝဲဒ်အံၤ “အဝဲသ့ၣ် (SAC) သး ခးလီၤဝဲ ကျိဖးဒိၣ်ဟဲလီၤဒ်သိးမူ ခိၣ်စူၤန့ၣ်လီၤ.” စီၤကမ--- ဘၣ် ဒိဝဲဖဲအမဲာ်ချံအထွဲတကပၤ ဖဲကျိဖးဒိၣ်ချံပိာ်ဖးထီၣ်အခါန့ၣ်

လီၤ. ကျိးဒိၣ်ချံၣ်အကူဖျိးန့ၣ်လီၤ ဆူအမဲၣ်ချံၣ်အထွဲတကပၤ န့ၣ်လီၤ. ဖဲတနံၤဃီၣ်န့ၣ်, တၢ်ဆုၤအိၣ်ဆူ ၈၀---တၢ်ဆါဟံၣ်, လၢကီၢ်က့ၣ်တဲာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဝံၤ တၢ်ဆါဟံၣ်ဆုၤက ဒီးအိၣ်ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်က့ၣ်တဲာ်အ ပူၤ, လၢခံကတၢ်အဝဲဘၣ်ကွဲးထူးထီၣ်ကွံၣ်အမဲၣ် ချံၣ်အထွဲ တကပၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤကဇ---အဟံၣ်ဖိဃီဖိသးဘၣ်ဒိဒိဒ်မးမ့ၢ်လၢ တၢ်ကဲထီၣ် သးဒီးအိၣ် ဒ်အံၤအဃီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိပုၤဝဲမုၢ် တဲဝဲလၢ, “တၢ် ကဲထီၣ် သးဒီး ယဝ်းခါဒ်အံၤယသးဘၣ် ဒိဒိဒ်မး ဘၣ်ဆၣ် ပမၤစၢၤအိၣ်တသ့နီၣ်တမံၤဘၣ်. (...) အမဲၣ်ချံၣ်ဘၣ်ဟးဂီၤကွံၣ် တကပၤအဃီ, အဝဲကဘၣ်သဂံၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢတၢ်အိၣ် မူခါဆူညါအဂီၢ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, အဝဲကွၢ်တၢ်တဖျါရဲဒ်သိးလၢ ညါလၢဘၣ်. (...) ပ သးတမုၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်ပဘၣ် တူၢ်လိာ်တၢ်ကဲထီၣ်သးဒ်အံၤလီၤ. ယဆိကမိၣ်ဒု ခါဆူညါ အဝဲကမၤတၢ်လၢအဆၢမၤ ဝဲတဖၣ် တသ့တညီလၢဘၣ်”

၂) တၢ်ဟးဂီၤလၢလီၤကီၢ်က့ၣ်ဒိဒ်

စးထီၣ်လၢ ၂၀၂၁န့ၣ် တၢ်ဟးဂီၤန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမီၤဝံၤအ လီၤခံ SAC သးခးလီၤဝဲကျိတလီၤလီၤဒီးအိၣ်ဒီးအတၢ်ပညိၣ် လီၤ တၢ်လီၤဆဲးလၢ ကခးလီၤဝဲဆူကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟီၣ်က ဝီၤ လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဒုးအိၣ် ထီၣ်ဝဲ တၢ်ဟးဂီၤလၢလီၤ အါအါဂီၢ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အဟံၣ်ဃီ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်, တၢ် စုလီၤခိၣ် ခိၣ်, တၢ်အိၣ်ယၤပိးလီၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ထူစံာ် မၤဝဲၤအပိးလီ, ဒီးတၢ်ထူတၢ်ဘိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲ လၢ ယနူၤအါရံၤ တူၤ လၢအိးကထိဘၣ် ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, KHRG မၤ နီၣ်မၤဃါဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အကျါ ဟံၣ်ဃီဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအိၣ်ဝဲ တစ့ၤ န့ၣ်ဘၣ် (၁၆၆) ဖျါ, ဒီး ဟံၣ်လၢအဟးဂီၤလၢစိဖုကလ့ၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲတစ့ၤန့ၣ်ဘၣ် ၆၄ဖျါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ် ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ် သးသမူတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ, ဒီးသးသမူတၢ်ဂ့ၢ်ကီ အါမံၤလၢ ကတီၢ်ယံၤခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖျါ (၁၉၂) ခါအကျါ (၂၅) ခါန့ၣ် တဲဖျါဝဲဘၣ်ဃး ကျိးကရၢၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ် ဖျးဘၣ်ဟးဂီၤ, ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးခိၣ်ဖျါတၢ်ခးလီၤကျိးဒိဒ်အဃီန့ၣ် လီၤ. တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ် သမူအဂီၢ်ထံးအဂၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဘၣ် တၢ်ဖိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဘၣ်သံဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, အစ့ၤ ကတၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသံဝဲ ၃၆ ဒု, ဒီးဘၣ်ဒိဝဲ ၂၆ဒုန့ၣ်လီၤ.

က) တၢ်မၤဟးဂီၤကမုၢ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်သး သမူကျိးကျဲတဖၣ်

တၢ်ခးလီၤကျိတဘျီစုာ်စုာ်အဖိခိၣ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးတၢ်

ဟးဂီၤဟးဂီၤလၢလီၤကီၢ်က့ၣ်ဒိဒ်သဝီတဖၣ်အပူၤ တဒ်သိးလိာ်အ သးဘၣ်. တဘျီဘျီတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဒိဟးဂီၤအါအါဂီၢ် ကီၢ်ဒီး ပုၤကညီဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲ ဘၣ် ဆၣ် တဘျီဘျီတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. တၢ်အံၤ မ့ၢ်လၢ တၢ်ခးတပျီၤနီၤကျိးဒိဒ်သကုၤဆးဒးလၢ ဒီးပညိၣ်ဝဲ ကမုၢ် လီၤလီၤအဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါလၢ အမၤ ဘၣ်ဒိဟးဂီၤဟံၣ်ဃီအါအါဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖဲ လၢမးရှး ၁၃သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်ဖဲ အီ ပလၣ် ဒီးညီပုၤက့ၢ်ကရူၢ်, လၢဒိဒ်ကီၢ်ဆၣ်, ဖဲ SAC သးလၢအအိၣ်ဆီလီၤအသးဖဲ မံၤလီၤကီၢ်ဒီး ပူၤယုသဝီအမ့ၢ် န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ခးလီၤဝဲတၢ်စုကဝဲၤအခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ခးလီၤဝဲ ကျိးဒိဒ် ၂၅ဖျါဆူ ပူၤယုသဝီမ့ၢ်ထီၣ်, ညီပုၤက့ၢ်ယုၤ သ့ၣ်, အီပလၣ်သဝီ, အခါ မၤဘၣ်ဒိဝဲဟံၣ်အါအါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဟးဂီၤကွံၣ်ဝဲ (၆) ဖျါ, ဘုဖိဟးဂီၤ (၂) ဖျါ, စဲးထီၣ်တၢ်(၁) ဖျါဒီး ကျိၤသံစ့ၢ်ကီး (၁) ဒုဖဲ အီပလၣ်သဝီ, အီပလၣ်ကရူၢ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤအဃီ, ပုၤသဝီဖိ ၄,၃၂၇ ၈ၤလၢ သဝီ (၆) ဖျါအပူၤ ဘၣ်ဃ့ၢ်ကွံၣ်ဝဲဒီး ဟးအိၣ်ကဒုလၢ သဝီအဂၤတဖၣ် ဖဲလၢဒိဒ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢမးရှး ၂၅သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, ပုၤသဝီဖိ တနီၤဟဲက့ၤဆူအသဝီလံ ဘၣ် ဆၣ်တနီၤဟဲက့ၤတဘျီဒိဘၣ်.

ခိၣ်ခိၣ်ဒုသဝီသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးန့ၣ် လုၢ် အိၣ်အသးသမူလၢ တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးဒီး တၢ်ထူစံာ်မၤဝဲ, ညီနီၤ ဘူး ဒီးအသဝီလၢအိၣ်ဆိးဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃီ ဖဲတၢ်ခး လီၤကျိးဒိဒ်ဆူသဝီပူၤတဘျီလၢလီၤန့ၣ် မၤဘၣ်ဒိဟးဂီၤဝဲ တၢ် ထူၣ် တၢ်ဘိတဖၣ်, တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူ အပိးလီၤသ့ၣ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ ပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် က လုၢ်အိၣ် က့ၤအသးသမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးလီၤကျိးဒိဒ်တဘျီ ဖဲ ညီပုၤက့ၢ်ယုၤသ့ၣ်သဝီ, ပူၤယုကရူၢ်, ဆီထံးကီၢ်ဆၣ်, ချါၣ် လွံၤထူၣ်ကီၢ် ရ့ၣ်, ဖဲလၢဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၃သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်အခါန့ၣ် ဟံၣ်အူအိၣ်ထီၣ်ကွံၣ်ဝဲတဖျါဒီး စဲးကံာ်ဘုဟးဂီၤကွံၣ်ဝဲတဖျါ စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၃သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် ဟါဒီ ၈န့ၣ် ရံၣ်န့ၣ်, SAC သးဖိလၢအအိၣ်ဆီလီၤသးဖဲ ကစၢ်သၢဖျါသးက လၢန့ၣ် ခးလီၤဝဲ ကျိးဒိဒ် (၁၂၀ မမ) နွံဘျီဆူ ထံလီၤသံးထံၣ် သဝီဟီၣ်ကဝီၤ, ထံသဘျီထံၣ်ကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၤ ကီၢ်ရ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမၤဟးဂီၤဝဲ ပုၤသဝီဖိ စီၤခက--- တဂၤ အဘုစံာ်ပျီတဖၣ် ဒီးသးကျိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဲထီၣ် သးတခါအံၤအဃီ ပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ပျံၤဘၣ်ဖုးတၢ်လၢ ကမၤတၢ်လၢ အစံာ်ပူၤ, ကျိးပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, SAC သး (ခမရ-၄၀၉, ၄၀၆, ၄၀၅) သ့ၣ်တဖၣ် မၤဆူထီၣ်ဝဲတၢ်ထီၣ်ဒုးမၤဟးဂီၤကမုၢ်ဒီး အတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် ခိၣ် ခိၣ် တၢ်ခးတပျီၤနီၤတၢ်, တၢ်ဂ့ၢ်ဆူၣ်ဖျိ ဆူ, တၢ်မၤဟးဂီၤ, တၢ်ဒွဲၣ်အူထီၣ်တၢ်လၢသဝီအါဖျါ ဖဲမဲာ်ဝဲ

ကရူ၊ ခွဲလိက်ဆန်နှင့်လီ၊ တံဟားဂူဟားဂါခီဖျိတံခဲလီ၊ ကျီသုဉ်တဖန်နှင့် ထံချိန်ခံသဝီတဖျာအပူနှင့် ဟံဟားဂါအစုကတော် (၃) ဖျာ၊ ဘု (၁၁၀) နှစ်၊ ဟုသး (၁၇) နှစ်၊ စဲဖိန် မှန်အူဂါ (၁) ဖျာ၊ ထံစဲ (၁) ဖျာ၊ သိလှန် (၁) ခိန်၊ သိလှန် ယီ (၁) ခိန်၊ စီလူ (၁) ဘုဉ်၊ ဘဲထရုံ (၁) ဖျာ၊ တံမဲဒိန် တံကလှို (၂) ဖျာ၊ လီခီ (၁၂၀) ဘုဉ်၊ သဟ (၁၄) ဖျာ၊ ယုန် (၁၆) ဘုဉ်ဒီး သုဉ်တံထး (၃) ဖျာနှင့်လီ၊ တံသုဉ်တဖန်အံ၊ မှိုဝဲပုသဝီဖိ (၃) ဂါလူ၊ ချိန်ခံသဝီပူ အတံဝီးတံလီနှင့်လီ၊ တံကဲထီဉ် သးအဂါတခါ ဖဲလီယူလဲ ၂၇သီ၊ ၂၀၂၃နံ၊ ဂါခီ ၄း၅၅ မဲးနဲးနှင့်၊ တံဒုးကဲထီဉ်ဝဲလူ SAC သုး KNLA သုး အဘာဉ်စါဖဲ ဝီ ရီဟိဉ်ကဝီ၊ သထုဉ်ကီဆန်၊ ဒုသထုဉ်ကီ ရှန်နှင့်လီ၊ တံအံဝဲအလီခံ၊ SAC သုး (ခလရ-၉) ခဲလီ၊ တပျီဝဲ ကျီဖးဒိန်ချံအ ဘျီတဖန်အဘျီ စးထီဉ်လူ ဂါခီ ၅နန် ရံဉ် ၇၁၀း၃၀ အတီပူ လူဟိဉ်ကဝီ၊ သဝီတဖန်အပူအယံ မဟားဂူဟားဂါတံဒီး တံဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး၊ တံသံတံပုအိဉ်ဝဲ အါမးနှင့်လီ၊ ကျီဖးဒိန်ချံ (၉) ဖျာ လီတံဝဲလူ ထီဉ်ကီးသဝီ၊ ဒီးမဲဘဉ်ဒိဝဲ ပုသဝီဖိ (၄) ဂါနှင့်လီ၊ ကျီဖးဒိန်ချံ အဂါ (၉) ဖျာ လီတံဝဲစုကီးဖဲတံလီလူ ထံတံဒုဒီး ဝီရီသဝီအဘဉ် စါ၊ အဂါ (၅) ဖျာ လီ တံဝဲဖဲ ညဉ်ထံကွဲတံလီ၊ အဂါ (၄) ဖျာ လီတံဝဲဖဲ မံဉ်ခီကံတံလီနှင့်လီ၊ ကျီဖးဒိန်ချံ (၅) ဖျာ လီတံဝဲလူ တရွဲကျိန်တံ လီ၊ ဒီးအဂါ (၁၄) ဖျာ လီ တံဝဲဖဲ ဝီရီသဝီ၊ မဟားဂါ သဝီဖိဟံဉ်ဃီဒီး ပုတဝါတံသုဉ် ထီဉ်သုဉ်တဖန် ဒိဉ်ဒိဉ်မှိုမှိုနှင့်လီ၊ တံခဲလီကျီအံ၊ မဟား ဂါလီဟီဝဲ ဟံဉ် (၄) ဖျာ၊ ဒီးမဲဘဉ်ဒိဝဲ ဟံဉ်အဂါ (၉) ဖျာ၊ သိလှန် (၂) ခိန်၊ မဲသံကျီတဒုဒီး ဘဉ်ဒိ ကျီ (၅) ဒုနှင့်လီ၊

တံဘုဉ်ဆန်ဖိကီဖိဒီး ကျီသုဉ်တဖန်နှင့် မှိုတံလှိုအိဉ်နီခိ သးသမူအကျီကျဲဖးဒိဉ်တခါ လါခီခိဉ်ဒုသဝီတဖန်အ ကီနှင့် လီ၊ ပုသဝီဖိသုဉ်တဖန် ဘုဉ်ဝဲကျီဒီး ဆန်ဖိကီဖိသုဉ်တဖန် လါအကရူပူဒီး အစံကျီပူ၊ ဒီးဘုဉ်စုကီးဝဲ ပနံမှိုဂု၊ ဆီသုဉ်တဖန်မှိုဂုနှင့်လီ၊ ဖဲတံခဲလီကျီဖးဒိဉ်မဲဘဉ်ဒိဒီး မဟားဂါဟံဉ်ဃီအဆါကတီ၊ ညီနံဆန်ဖိကီဖိသုဉ်တဖန်စု ကီးဘဉ်သံ (မှ) ဘဉ်ဒိဝဲနှင့်လီ၊ ဒိတံပံဖျီထီဉ်ဆူ KHRG အိဉ်အသီးနှင့်၊ SAC သုးခဲလီတပျီနီစါကျီဖးဒိဉ်ဆူသဝီပူ ဖဲတံဒုးကဲထီဉ်လူ ဂါလူ—သဝီဟိဉ်ကဝီ၊ ဂါလူ—ကရူ၊ နိဉ် တကီကီဆန်၊ ဒုပျဉ်ယံကီရုဉ်ဝဲအလီခံ ဖဲလီယူ အါ ရံဉ် ၄သီ၊ ၂၀၂၃နံနှင့်လီ၊ တံအံမဲသံဝဲပုသဝီဖိတဂါ အ ကျီတဒုဒီး မဲဘဉ်ဒိဝဲအဟံဉ်ဃီတံဝီးတံလီ သုဉ်တဖန်နှင့် လီ၊ တံ ခဲလီကျီဝဲတဖန်ဖိနှင့် SAC သုးဖိတနီဟဲနှင့်ဆူသဝီပူ လူဟံဉ်ကစါတဂါနှင့်အိဉ်ဒီးမဲဘဉ်မဲလီခံအီ၊ မဲပျီ မဲဖးအီလူ အတဘဉ်ပံဖျီထီဉ်တံဂုအံဆူပူအိဉ်နီတဂါ ဘဉ်နှင့်လီ၊ တံဂုကဲထီဉ်သးအဂါတခါဖဲ လါယူလဲ ၂၇သီ၊ ၂၀၂၃နံ၊ ဖဲ SAC သုး (ခလရ-၉) ခဲလီတံဆူ ဝီရီသဝီ၊ ဝီ ရီကရူ၊ သထုဉ်ကီဆန်အခါ မဟားဂါဝဲသဝီဖိအဟံဉ်ဃီဒီး တံဝီးတံလီတဖန် ဖန်၊ တကးဒီးဘဉ် မဲသံစုကီးဝဲ ကျီတဒု ဘဉ်ဒိ ကျီ (၅) ဒုနှင့်လီ၊ ဖဲနကုဉ်အထုသဝီ၊ ဟိဉ်ကဝီလီ ဆီ၊ ဒိဉ်ဖးဒိဉ်ကီဆန်၊ တီအူကီရုဉ်နှင့် SAC သုး (ခမရ-၃၀၄) ခဲလီဝဲတံဆူသဝီပူ အယံ မဲဘဉ်ဒိဝဲပုသဝီဖိ အကျီတနီ ဖဲလီအီကူး ၂၆သီ၊ ၂၀၂၃နံနှင့်လီ၊

သးသမူတံလီဘဉ်အိဉ်ဝဲအခါဒဉ်လဲဉ်၊ သဝီဖိတနီကျဲးစါဒီး သဒါအတံဝီးတံလီဖဲ SAC ခဲလီကျီဆါကတီနှင့်လီ၊ ဖဲလီ မှို ၁၄သီ၊ ၂၀၂၃နံဟါခီ ၇နန်ရံဉ်နှင့်၊ SAC သုးဖိလူအအိဉ် ဆီလီသးဖဲ လဲဝဲဉ်သုးကလူသီ၊ အသုးရုဉ်နီဉ်ဂီ (ခလရ-၉၇) တဖု ခဲလီတပျီနီစါဝဲ ကျီဖးဒိဉ် (၆၀ မမ) ဆူ နီတ လူသဝီ၊ ပးကျီကရူ၊ ကြိုတုကီဆန်၊ ဒုပျဉ်ယံကီရုဉ် အခါ မဲဘဉ် ဒိဝဲ ပုသဝီဖိ အူလီလူအဟံဉ်နှင့်လီ၊ ဖဲလီမှို ၁၅သီ၊ ၂၀၂၃နံ ဟါခီ ၄နန်ရံဉ်နှင့်၊ SAC သုးတဖုဃီအံ၊ ခဲလီတပျီ ကဒီး ကျီဖးဒိဉ်အယံ မဟားဂါဒီး အူအိဉ်ထီဉ်ကွံဝဲ အူအသီ အဟံဉ်နှင့်လီ၊ ပုသဝီဖိလူအအိဉ်ဘူးတဖန် ကျဲးစါဒီးမဲလီ ပံကွံဉ်မှို အူဘဉ်ဆန် ဟံဉ်နှင့်အူအိဉ်ထီဉ်ကွံဝဲ တတံနှင့် လီ၊ ပုဟံဉ်ကစါတဘဉ်ဒိလူတံခဲလီကျီအယံနီတဂါဘဉ် မှိုလူပုသဝီ ဖိတဉ်ဃုာထီဉ်ဆီကွံဆူ ကီဆန်အဂါ ဖဲတံခဲ လီကျီဖးဒိဉ်လူအပူကွံတဘျီကဲထီဉ်သးအခါ ဖဲ ၂၀၂၃နံ နှစ်လီသီ ဆါက တီ၊ ဒီးအဝဲသုဉ်တဟဲကျဲးဒီးဆူအသဝီဒီး ဘဉ်အယံနှင့်လီ၊

တံဂါတဘုဉ်အံဘဉ်တံဒိနံအီဖဲလီမှို ၂၇သီ၊ ၂၀၂၃နံ ဖဲစဉ်ဝဲ ကွဲ တီသဝီ၊ မိတွဲကရူ၊ မူကီဆန်၊ ချဉ်လှိုထုဉ်ကီရုဉ်နှင့်လီ၊ တံဂါအံ ပံဖျီဝဲ ကျီလူအသံတံလဲတဒု၊ ခီဖျီ SAC သုးခဲလီ ကျီ တဘျီဃီလူ အမဲဟားဂါစုကီး ဟံဉ် (၅) ဖျာဒီး သဝီဖိဘဉ် ဃုာမှိုဟားဖျီကွံဝဲနှင့်လီ၊ (တံဂါ- KHRG)

ခ) ပုတဝါတံသုဉ်ထီဉ်တဖန် ဟားဂါကွံ
ပုတဝါတံသုဉ်ထီဉ်သုဉ်တဖန်ဒိအမှို ကွဲ၊ တံဟုဉ်ကသံဉ်

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒါန့ၢ်အါဖဲလါအ့ၣ်ဖျါ ၂၀၂၃န့ာ်, ဖဲမဲးဝါသဝီ, တနီၤသရံာ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘျးဒၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံၣ်ဖျါဝဲသရံာ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်တဖျါလၢအဘၣ်ဒါနီဖျါ SAC သးခးလီၤကျိဖဲတၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢ SAC သးဒီး PDF-KNLA သးဟံၣ်ဖျါအဘၣ်စၢၤဖဲလါအ့ၣ်ဖျါ ၂၇သီဒီး ၂၉သီ, ၂၀၂၃န့ာ်န့ၢ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

ဒါး, သီခါဖျါဒီး သရံာ်သ့ၣ်တဖျါစ့ၢ်ကီၢ် ဘၣ်တၢ်ပညိာ်မၤဟးဂီၤအါ လၢ SAC သးသ့ၣ်တဖျါန့ၢ်လီၤ. တၢ်ခးလီၤကျိ မၤဘၣ်ဒါဝဲပုၤတၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ ခိခိာ်ဒုသဝီတဖျါအပူၤအယံ မ့ၢ်တၢ်မၤပယွဲ ဝဲ ဒုသဝီဖဲသ့ၣ်တဖျါအခွဲးယာ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီး တၢ်ဘျီတၢ်ဘါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖျါန့ၢ် လီၤ. ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢ လါယုၤလံ ၂၈သီ, ၂၀၂၃န့ာ်, ဟါခီ ၈န့ာ်ရံာ်ဆၢကတီၢ်, SAC သး (ခမရ-၅၉၀) ခးလီၤတပျီဝဲ ကျိဖး ဒိၣ်လၢ ထံတၢ်လိာ်သဝီ, ပီၤဟံၣ်ဒါကရူာ်, မူကီၢ်ဆၣ်, ချါလွီၤထူၣ်အခါန့ၢ် မၤဘၣ်ဒါဝဲ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ ထံတၢ်လိာ်သဝီ, ဃုာ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ထွဲဒုးဒိၣ်ထီၣ်ဖဲသၣ် (ECCD)

KHRG ဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤလၢလီၤကဝီၤသဝီဖဲတၢ်အအိၣ်ဖဲ လါ အိကူး ၂သီ, ၂၀၂၃န့ာ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံၣ်ဖျါဝဲ ပုၤသဝီဖဲတၢ်အဟံၣ် လၢအဟးဂီၤကွၢ်ခိဖျါ SAC သးခးလီၤကျိဖဲဒိၣ် (၁၂၀ မမ) ဆူကူးအူကိသ ဝီပူၤ. ယုၤတၢ်ဂျၢၤကရူာ်, ကီၢ်တရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျါယာ်ကီၢ်ရၣ် ဖဲလါမ့ၢ် ၂၇ သီ, ၂၀၂၃န့ာ်န့ၢ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- လီၤကဝီၤသဝီဖဲ)

ကတီၢ်ဆိကွီတဖျါန့ၢ်လီၤ. SAC သးခးလီၤကျိဖးဒိၣ်ဖဲ လါယုၤလံ ၂၇သီ, ၂၀၂၃န့ာ် လၢ ဝီရီဟံၣ်ကဝီၤ, သထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဒုသထူၣ်ကီၢ်ရၣ်အခါ မၤဘၣ်ဒါစ့ၢ်ကီၢ် ပုၤတၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢအမ့ၢ် သီခါဖျါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ခံ ဖျါဒီး အကရူာ်ကျဲန့ၢ်လီၤ. တြဲာ်, ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံာ်ဒါးတဖျါန့ၢ်လီၤ. ဖဲလါမ့ၢ် ၂၇သီ, ၂၀၂၃န့ာ်န့ၢ်, သီခါဖျါလၢ ကွဲးချါသဝီ, ထီၣ်တဖျါကရူာ်, ကီၢ်တရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျါယာ်ကီၢ်ရၣ် ဘၣ်ဟးဂီၤဝဲခိဖျါ SAC သး (ခမရ-၅၅၈) လၢအအိၣ်ဖဲ ဖိးဆံာ်မ့ၢ်သးက လၢတဖျါ ခးလီၤတပျီတၢ်အယံန့ၢ်လီၤ.

၃) SAC ပယီၤသးခးလီၤကျိဖးဒိၣ်အယံ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒါဘၣ်ထံးတဖျါလၢအယံဝါ
က) တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ

“ပပျံကျိဖးဒိၣ်ဒီးကျိဖိတဖျါဒိၣ်မးအယံ ဖဲပန့ၢ်ဟူၤကျိဖးဒိၣ်လီၤသီၣ်အခါ ပလဲၤဃုာ်ဃီၤဆူကဟီထံထူၣ်ကျါ. ပဘၣ်ကိာ်လီၤပ သးလၢထံကျါ ဒ်သိးသးသ့ၣ်တဖျါသုတထံာ်ပုၤတၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်. တၢ်အံၤ လီၤသ့ၣ်အုးသးအုးဒိၣ်မး. ပထံာ်ဘၣ် ပုၤဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ ဖျါလၢ ဖျါစံာ်ဘျီပုၤ ဘၣ်ဆၣ် ပတဆိကမိၣ်လၢကဟဲတုၤအိၣ်ပုၤလၢပနီၢ်ကစါဒ်အံၤနီၢ်တဘျီဘၣ်. ပဘၣ်အိၣ်မူတၢ်အံၤလီၤပျံၤ လီၤဖုးဒိၣ်မး.”

သဝီဖဲလၢအဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါတၢ်ဂၤ ဖဲကျဲမ့ၢ်ထံးဟီၣ်ကဝီၤ, ကစါဒ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘျးဒၢ်ကီၢ်ရၣ်

SAC ပယီၤသးခးလီၤနီၤကျိဖးဒိၣ်အယံ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၤကီၢ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ်ခံအခါကတၢ်မ့ၢ် တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ ဒီးသဝီဖဲသ့ၣ်တဖျါသုတထံာ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါကျိၤကျဲတခါအံၤဒ်သိးကဟးဆဲးဝဲတၢ်ဘၣ်ဒါဘၣ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖျါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. KHRG အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ စးထီၣ်လၢ လါယုၤန့ၢ်အါရံၤ တုၤလီၤလၢ လါအိးကထိဘၣ် ၂၀၂၃န့ာ် အတီၤပူၤန့ၢ် သဝီဖဲဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါလၢ SAC ပယီၤသးခးလီၤနီၤကျိဖးဒိၣ်အယံ အိၣ်အစ့ၢ်ကတၢ်အဂၤခံက လးဘျဲာ် (၂၂,၅၅၉)န့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါဆူတၢ်ဃုာ်အိၣ်ကဒုအလီၤ လၢမံၤခိၣ်ပုၤလိာ်ကျါ လၢအနီၢ်ကစါတၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၢအဂီၢ် ဒီး ဘၣ်ဟံၣ်တၢ်ကွၢ်ဟံၣ်ဃီ, တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖျါန့ၢ်လီၤ. သဝီဖဲတနီၤ ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ တသီခံသီဝံၤအလီၤခံ က့ၤဆူအဟံၣ်န့ၢ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်အိၣ်သးတနီၤန့ၢ် တၢ်ခးလီၤနီၤကျိဖးဒိၣ်အံၤကဲထီၣ်ဒီးအသး

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ တၢ်ဒိအိၤဖဲ လါအိၤကူး ၁၅သီ, ၂၀၂၃ နံၣ် ဖဲ ဂအ—သဝီ, မးထီၣ်ကရုဏ်း, ဒွဲၣ်လိာ်ကိၤဆၢ, မှၢ်တြီၢ်ကိၤရၢၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကွဲၣ် ကွဲၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ခူ သ့ၣ်လၢတၢ်ပူၤ လၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖးအပူၤ မှၢ်လၢ SAC ပယီၤသးတဖၣ် ခးလီၤကျိၤဖးဒိၣ်ဆူ သဝီပူၤအဆၢန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- လီၤကဝီၤသဝီဖဲ)

ဆူညါကွၢ် ကွၢ်လၢဆၢကတီၢ်ဖးယံၤဒီးညါအဆၢ အဝဲသ့ၣ်က့ၤ ဆူဒုသဝီပူၤတဘျီနီၣ်တဘျီလၢတဘျီန့ၣ်လီၤ. သဝီဖဲတနီၤ သး လီၤသးကျဲဒီး လဲၤအိၣ်က့ၤဆူတၢ်လီၤလၢအဘူးဒီး ကီၢ်ပယီၤယီၤ ကီၢ်ထံဆၢကီၢ်ဆၢ ဒီးတနီၤနီၤဆူယီၤကီၢ်တစီၢ်တလီၤ ဒ်သိး ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ပူၤဖျဲးလီၤအဂီၢ် ဖဲစုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘၣ် ကဲထီၣ်သးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ခးလီၤနီၤကျိၤဖးဒိၣ်ကဲထီၣ်သးလၢသဝီတဖျါပူၤအခါ အန့ၣ် သဝီဖဲအဂၢၤလၢအအိၣ်လၢသဝီဘူးဒီး တၢ်ကဲထီၣ်သးအ လီၤဝးဝးသ့ၣ်တဖၣ် နၢ်ဟူက့ၤဖးဒိၣ်လီၤတၢ်သီၣ်ဘူးဒီးအဝဲသ့ၣ် အဆၢ တၢ်အံၤမှၢ်တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဘၣ်တၢ် ဘၢ တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ် သးဒ်အံၤန့ၣ် ညီၣ်သဝီဖဲအါန့ၣ်ဒီးသဝီ (၁)ဖျါ ဘၣ်ဃ့ၣ်မ့ၢ် ဟး ဖျိးဝဲ ဒီးတဘျီတခါန့ၣ် သဝီဖဲလၢကရုဏ်းဒိတဘျီအပူၤ ဘၣ် ဃ့ၣ်မ့ၢ်ဖျိးကွဲၣ်ဝဲဒ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါအုၣ်ဖျါ ၉သီ, ၂၀၂၃ နံၣ် စးထီၣ်လၢဂီၤဒိၣ် ၂၀န့ၣ်ရံၣ်တုၤဟၢလီၤဒိၣ် ၁၀န့ၣ်ရံၣ်အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ် SAC ပယီၤသးလၢအအိၣ်ဖဲ ပန့ၢ်ကျါသးကလၢ ပူၤ သ့ၣ်တဖၣ် ကွဲၣ်လီၤကျိၤဖးဒိၣ် (၆)ဖျါ ဆူသဝီတဘျီဖျါအ ပူၤလၢအအိၣ်ဘူးဒီးသးကလၢတဖၣ် ဖဲဗီၤလုကရုဏ်းပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျိၤဖးဒိၣ်လီၤတၢ်လၢ နိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်တၢ်လီၤလၢအဘူးဒီး ကိဒိန့ၣ် သဝီ, ဗီၤလုကရုဏ်း, သထီၣ်ကိၤဆၢ, ဒူသထီၣ်ကိၤရၢၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျိၤဖးဒိၣ်ဘၣ်ဒိဖဲသ့ၣ် (၁)ဂၤအိၣ်စ့ၢ် ဒီးဖဲသ့ၣ်တဂၤအံၤအမံၤ မှၢ်ဝဲ စီၤ ၁၁— အိၣ်လၢဂၤ—သဝီန့ၣ်လီၤ. ကျိၤဖးဒိၣ်လီၤတၢ် လၢနိၣ်ထီၣ်ဒုၣ်သဝီပူၤအဆၢ ဘၣ်ဒိဟံၣ် (၄)ဖျါ ဒီးဘၣ်ဒိသဝီ ဖဲ နီၤ ၁၀— (၃၈န့ၣ်) တဂၤအံၤအကံၣ်ဒုၣ် ဒီးအိၣ်လၢအထွဲ တကပၤသ့ၣ်ဖးကွဲၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးဒ်အံၤ အဆၢ ဗီၤလုကရုဏ်းသဝီဖဲအါဂၤ အိၣ်က့ၤလၢသဝီပူၤတဘျီ လၢ

ဒီးဘၣ်ဃ့ၣ်ထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤဃ့ၣ်အိၣ် ဆူပျါလီၤကျိၤဝဲအလီၤခံ SAC ပယီၤသးဖဲတဖၣ် ခးလီၤကျိၤ ဖး ဒိၣ်ကွၢ်ကွၢ်ဒီးအဆၢ သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ က့ၤဆူအဒုသဝီတ သ့ၣ်လၢတဘျီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ တၢ်ဒိအိၤဖဲ လါစဲးပထုဘၢၣ် ၁၃သီ, ၂၀၂၃ နံၣ် ဖဲ ဂအ—သဝီ, ဂဇ—ဟီၣ်ကဝီၤ, တနီၤသရံၣ် ကီၢ်ဆၢ, ဘျဲးဒဝါကီၢ် ရၢၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဘၣ်လီၤသဝီဖဲသ့ၣ် တဖၣ် ဘၣ်ဃ့ၣ်မ့ၢ်ဖျိးဆူအတၢ်ထုၣ်တၢ်ဘိကျိးပူၤ လၢတၢ်ပျံၤတၢ် ဖးအပူၤ မှၢ်လၢ SAC ပယီၤသးတဖၣ် ခးလီၤကျိၤဖးဒိၣ်အဆၢ ဒီး SAC ပယီၤသး တဖၣ် ခးလီၤကျိၤဖးဒိၣ်ဒီးဆူညါကွၢ်ကွၢ် တုၤလီၤလၢ လါ စဲးပထုဘၢၣ် ၂၅ သီ, ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- လီၤကဝီၤသဝီဖဲ)

တၢ်ကဲထီၣ်သးတနီၤန့ၣ် SAC ပယီၤသးကျိၤအါဖုတ်ဖိၣ်ထီၣ် သးဒီး ထီၣ်ဒုးသကိးဝဲသဝီတဘျီဖျါန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ် ကဲ ထီၣ်သး ဒိၣ်ဒိၣ်မှၢ်ဒ်အံၤအဆၢ ဒူဖဲသဝီဖဲကရုဏ်းသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃ့ၣ်မ့ၢ်ဖျိးအါအါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်အသး အဒိ တခါ ဖဲလါမးရူး ၉သီ, ၂၀၂၃နံၣ်အပူၤန့ၣ် သဝီဖဲလၢဆီထံးကီၢ် ဆၢ, ချါၣ်လွီၤထုၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အဂၢၤလၢအကလး ဘၣ်ဃ့ၣ် မ့ၢ်ဖျိး မှၢ်လၢတၢ်ခးလီၤနီၤကျိၤဖးဒိၣ် ဒီးသးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ် တဖၣ်ဟဲအါထီၣ်အဆၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲလါမးရူး ၁၂သီ, ၂၀၂၃နံၣ် ဂီၤ ဒီ ၃း၄၅န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် SAC ပယီၤသးဒိၣ်ချ့သးရၢၣ် (၁၈၇) နီၣ်ဂီၢ် (၂၀) သးကျိၤလၢအမ့ၢ် သးတြီၤ နီၣ်ဂီၢ် (၇၇), (၈၈), (၄၄), (၃၃), ဒိၣ်သးရၢၣ် (၁၈၇) နီၣ်ဂီၢ် (၅၇) ဒီး ဒိၣ် ချ့သးရၢၣ်နီၣ်ဂီၢ် (၃၅၀) ဒီး (၂၆၄) သးဖဲတဖၣ် ခးနီၣ်ကျိၤ လၢ စဲၣ်စ့ၢ် ဒီး သဲၣ်ကဲၤကိၤသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. တနီၤဃီဃီ စးထီၣ် လၢဂီၤဒိၣ် ၁၀န့ၣ်ရံၣ်တုၤ ၁၀န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်အ ဝဲသ့ၣ် ခးလီၤစ့ၢ်ကိးကျိၤဖးဒိၣ် (၂၀၀)ဖျါဆူ စ့ၣ်စ့ၣ်, သဲၣ်ကဲၤ ကိ, ညီၤပုၤကွဲၣ်လွၢသ့ၣ်, သဲၣ်တူကိ, ဝဲကွဲၣ် ဒီး ပူၤသဝီတဖၣ် အပူၤ ဖဲသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်လၢသဝီပူၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဆၢ သဝီ (၆)ဖျါအံၤ သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်လဲၤ ဃ့ၣ် အိၣ်က့ၤဆူ အကုၣ်နီၤကျိၣ်တၢ်, ရွၢၤကွဲၣ်, မၢ်ဒိၣ် ဒီး ညီၤလုပုၤတၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. SAC ပယီၤသးတ ဖၣ် န့ၣ်လီၤလၢသဝီတနီၤအပူၤ ဒီးအိၣ်ဟ့ၣ်မၤဟးဂီၤ ဒူဖဲသ

ဝီဖိတၢ်ဖိတၢ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ လါမးရှး ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ် သဝီဖိလၢဆီထံးကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လ့ၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရ့ၣ် ပုၤနီၣ်ဂီၢ်စ့ၢ်ကတၢ်အဂၤ တကလးဘျဲၣ် (၁၁,၆၄၆)ဘၣ်ဃ့ၢ်မ့ၢ် ဟးဖျိးန့ၣ်လီၤ. အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် ပုၤဘၣ်ဃ့ၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးလၢဆီ ထံးကီၢ်ဆၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် က့ၤဆူဟံၣ်တဘျီဘၣ် ဒီးဟံၣ်ဖိ ဃီဖိ ထဲစ့ၤဖျၢၣ် က့ၤကွၢ်ထွဲအဟံၣ်အဃီသ့ၣ်ထဲတစၢ်တလီၤ ဧါအဃီ တၢ်ဃ့ၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးအံၤ မၤဘၣ်ဒိဒူသဝီဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ် ဘၢ, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ် ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. စးထီၣ်လၢ SAC ပယီၤသးတဖၣ် ဟဲအိၣ်လၢကီၢ်လိာ်ကျိ ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအံၤန့ၣ် လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲ လၢစုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘျီကဟဲဆူၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဖုးန့ၣ်လီၤ.

ခ) တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူဘၣ်ဒိယံာ်ထၢ

စုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘျီဒီး SAC ပယီၤသးတၢ်ထီၣ်ဒုးတဖၣ် အဃီ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢ သဝီဖိအတၢ်လုၢ်အိၣ် နီၢ် ခိသးမူ ဒီးတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤတဖၣ် မ့ၢ်လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် က လဲၤဖဲးလဲၤမၤတၢ်လၢအတၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်လီၤကျိးသ့ၣ်တဖၣ် တ ဘျီလၢဘၣ်အဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအဒိလၢ မူကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လ့ၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် သဝီဖိအတၢ်ဖဲးအိၣ် မၤအိၣ်လီၤကျိးတနီၤ အိၣ်ဘူးဒီး SAC ပယီၤသးကလၢအိၣ် န့ၣ်လီၤ. SAC ပယီၤသး ခိၣ်ချ့သးရ့ၣ် (ခမရ)နီၣ်ဂီၢ် (၆၀), (၃၅၁), (၅၅၉) ဒီး (၅၅၉) အသးကလၢလၢအိၣ်ဘူးဒီး ပုၤ တူစံာ်ဖိတၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်လီၤကျိးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ် ထံတိၣ် လိၣ်, မိတိ, အိပုၣ်တိ, သ့ၣ်ခ့ၣ်စ့ၣ် ဒီး သၤဘိၤသးကလၢတ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ SAC ပယီၤသးတဖၣ် ထံၣ်သဝီဖိဖဲးတၢ်မၤတၢ် လၢအစံာ် ပျီပူၤအခါ အဝဲသ့ၣ်ခးလီၤကျိးဒိၣ် ဒီးကျိးသ့ၣ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤပျံမၤဖုးသဝီဖိ ကလဲၤဖဲး အိၣ်မၤအိၣ် က့ၤတၢ်လၢ အစံာ်ပဲၤတၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးတနီၤ ကျိးဒိၣ်လီၤတၢ်ဒီး ဘၣ်သံကွံာ်ဟံၣ်ဖိဃီ ဖိအဟံၣ်ခိၣ် ပုၤလၢအဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်လၢအဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ် လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဃီ ဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢအိၣ် လီၤတၢ်သ့ၣ် တဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသ မူတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယူၤလံာ် ၂၅သီ, ၂၀၂၃နံၣ် န့ၣ် SAC ပယီၤသး ခိၣ်ချ့သးရ့ၣ်နီၣ်ဂီၢ် (၂၈၅) ခးလီၤကျိး ဒိၣ်အဃီ ဘၣ်သံကွံာ် သဝီဖိပိာ်ခွါတဂၤ လၢ ဂစ--- သဝီ, ပ လီဟီၣ်ကဝီၤ, လၢမုၢ်လါကီၢ်ဆၣ်, ဘျဲဒဝါကီၢ်ရ့ၣ်ပူၤ ဒီး သ ဝီဖိတဂၤအံၤအဟံၣ်ဘၣ်ဒိစ့ၢ်ကီၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဂၤအံၤ အမါ ဒီးအဖိခွါ ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢအိၣ်အဃီ အဝဲသံဝံၤအလီၤ ခံ အမါနီၢ် ခၤ--- ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူတၢ် ဂ့ၢ်ကီၢ် ဒီးဘၣ်လဲၤ အိၣ်က့ၤလၢအဟံၣ်ဖိဃီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသိး အကျါန့ၣ်လီၤ. ⁴

ဂ) နီၢ်သးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး

မ့ၢ်လၢ တၢ်ခးလီၤနီၤကျိးဒိၣ် ဘၣ်ဒိ ဒီးဘၣ်သံသဝီဖိသ့ၣ်တ ဖၣ် ကဲထီၣ်သးအိၣ်တပယူၤဃီအဃီ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်မူ ဘၣ်ဝဲပုၤဒီးတၢ်ပျံတၢ်ဖုးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအုၣ်အသးဒီးပာ်ဖျါထီၣ် တၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢလံာ်တၢ်ပာ်ဖျါဖုၣ်တဘျီအံၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အကျါအါန့ၢ်တဝ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်လၢတၢ် ပျံတၢ်ဖုးအပူၤ ဒီဖျိလၢတၢ်ခးလီၤနီၤကျိးဒိၣ်အဃီန့ၣ်လီၤ. အဒိ သဝီဖိတဂၤ လၢအအိၣ်ဖဲ ဃဆ---သဝီ, ဃဆ---ကရူၢ်, နီၣ်တကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျၢၣ်ယာ်ကီၢ်ရ့ၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒဲအံၤ

“တၢ်ကဲ ထီၣ်သးဒဲအံၤတကလုာ်န့ၣ် မၤဘၣ်ဒိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အနီၢ်ခိဒီးနီၢ်သးခံကပၤလၢာ် လီၤ. ပဘၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘိလီၤ မ့ၢ်တၢ်က ခး လီၤကျိးဒိၣ်ဆံးယံာ်လဲၣ်. ပတၢ်ပျံတၢ်ဖုးသ့ၣ် တဖၣ် အါထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်လီၤ. [...] သဝီဖိတ နီၤ လဲၤဃ့ၢ်အိၣ်ဆူတၢ်လီၤအဂၤ လံာ်. ပထံၣ်မ့ၢ် တယာ်ဆိတၢ်အိၣ်သးတသ့ဘၣ်အဃီ ပဘၣ် အိၣ်လၢသဝီပူၤ အိၣ်ခိးကွၢ်တၢ်လၢကဟဲကဲ ထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ပဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပျံ တၢ်ဖုးအပူၤ ဒီး ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ် ခဲသ့ၣ်တဖၣ်. ပကသးလီၤသးကျဲဆူတၢ်လီၤဂၤ အဂီၢ် ကီၢ်ခဲ လၢပဂီၢ် မ့ၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံာ် ဒီး တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤကီၢ်ခဲအဃီ. [...] ဒဲကမျါတဂၤ အသိး ပဘၣ်သးလဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ, ဖဲးအိၣ် မၤ အိၣ် ဒီးအိၣ်မူလၢတၢ်သဘျီအပူၤ. ပဘၣ်သး အိၣ်မူတၢ်အိၣ်မူလၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျံတၢ်ဖုး ဘၣ်. ပဘၣ်သးလၢ ပုၤဟီၣ်ခိၣ် ဖိခွဲးယာ်တၢ် ကရၢကရိ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါပုၤခိၣ်ပုၤန့ၣ်သ့ၣ်တ ဖၣ် ကရဲၣ်ကျဲၤ ဒီးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးကွၢ်န့ၢ်တၢ်လၢ ပဂီၢ်.” အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဃ) တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ဒိ

တၢ်ခးလီၤကျိးဒိၣ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီၢ်တၢ်တြီမၤတံာ်တံာ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ဖဲးလိမၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်လၢသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃ့ၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးတလီၤလီၤအဃီန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ တနီၤ လၢတၢ်ပဒုၣ်ဟးဆဲးတၢ်ခးကျိးဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် အ ဝဲသ့ၣ်ဘၣ်လဲၤဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုက့ၤဆူ အစံာ်ကျိးဒဲဖိတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ဆူပုၤလၢကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဒဲအံၤအခါ ဖိသ့ၣ် သ့ၣ် တဖၣ် လဲၤထီၣ်ကိတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဝါတနီၤ ကရၢက ရိထီၣ်ဝဲ တၢ်ဖးသကိးလံာ်ကရူၢ်လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကဟဲ ပာ်ဖျိၣ်

ထီာ်သး ကမလီသကီးဘာ်တံာ်လံာ်တဂါဒီးတဂါအအိာ် ဒီး မလီတံာ်လံာ်အနီကစါဒဲာ်ဝဲအဂီန့ာ်လီာ်. သဝီဖိတနီ ကညီ ကျဲသ့ဆဲးလဲာ်ကျဲကျဲ (KECD)အိာ်ဒဲးဝဲန့ာ်လီာ်. ဖဲကျဲထီာ် အဆာကတီာ် ကျဲဖိပံာ်သ့ာ်တဖာ် ပျံတံာ်ဒဲးဒီး သးတဆူာ် လံာ်အဖိသ့ာ်တဖာ်ကလဲထီာ်ကျဲဘာ် မှဲလံာ်ခဲးလီာ်ကျဲဖုး ဒိာ်အံာ် ကကဲထီာ်သးအဆာကတီာ်ဖဲလဲာ်န့ာ် တံာ်တယာ်ထံာ် ကမ့ဆိအီာ်တသ့ဘာ်န့ာ်လီာ်.

c) ကျဲချဲချဲသ့ာ်လီာ်လံာ်လံာ်တဖာ်ဖဲထီာ်ဒဲးဘာ်သ့ာ်တဖာ် (UXOs)

တံာ်အိာ်သးတနီန့ာ် SAC ပယီာ်သးတဖာ် ခဲးလီာ်ကျဲဖုးဒိာ်ဝံာ် အလီာ်ခဲ ကျဲဖုးဒိာ် မ့တမ့ာ် ကျဲဖိချဲလီာ်တံာ်လံာ်သဝီပူာ်သ့ာ် တဖာ် တဖာ်ဖဲထီာ်ဘာ်အိာ်န့ာ်လီာ်. ကျဲဖုးဒိာ်ချဲလံာ်တဖာ်ဖဲထီာ် ဒဲးဘာ်သ့ာ်တဖာ်အံာ်တနီန့ာ် ပုာ်တထံာ်အီာ်ညီညီဘာ် ဒီး ကျဲ ဖုးဒိာ်ချဲဒဲးဘာ်သ့ာ်တဖာ်န့ာ် ဝီဖဲထီာ်လံာ်ဆာကတီာ်တက တီာ်ဂုာ်တကတီာ်ဂုာ်သ့အယီ မှဲတံာ်လံာ်အကဲထီာ် သးသမူ ဒီး တံာ်ဘာ်တံာ်ဘာ်လီာ်ဘာ်ယံာ်လံာ်သဝီဖိသ့ာ်တဖာ်အဂီန့ာ် လီာ်.

တံာ်ဂီာ်တဘျဲအံာ် တံာ်ဒိအီာ်ဖဲ လီယူာ်လဲ ၁၂သီ, ၂၀၂၃ နံာ် ဖဲ ဃာ---ဒီး ဃာ---သဝီ, ဒီပူာ်ကရူာ်, ဘုသိာ်ကီာ်ဆာ်, မှဲတြီာ်ကီာ် ရှဲပူာ်န့ာ်လီာ်. တံာ်ဂီာ်တဘျဲအံာ်ပာ်ဖျါထီာ်ဝဲ SAC ပယီာ်သးကျဲ ဖုးဒိာ်ချဲ ၁၂၀မမ လံာ်တဖာ်ဖဲထီာ်ဒဲးဘာ်တဖျါန့ာ်လီာ်. (တံာ် ဂီာ်- KHRG)

တံာ်ဂီာ်တဘျဲအံာ် တံာ်ဒိအီာ်ဖဲ လီမးရှဲး ၁၇သီ, ၂၀၂၃ နံာ် ဖဲ ဃာ---သဝီ, မံာ်ကျဲကရူာ်, ဘုသိာ်ကီာ်ဆာ်, မှဲတြီာ် ကီာ်ရှဲပူာ် န့ာ်လီာ်. တံာ်ဂီာ် တဘျဲအံာ်ပာ်ဖျါထီာ်ဝဲ သဝီဖိတဂါ ထာ်ဖိာ်ဃာ် ကျဲဖုးဒိာ်ခဲနီာ်ဝီာ် လံာ်အပီာ်ဖဲထီာ်ဝဲ သ့ာ်တဖာ်အိာ်အါ ဝဲဒိာ်မး လံာ်အသဝီပူာ် စးထီာ် လံာ် လီဖုးတြျါအါရံာ် ၂၀၂၃နံာ် န့ာ်လီာ်. (တံာ်ဂီာ်- KHRG)

ဖဲလီမးရှဲး ၂၅သီ, ၂၀၂၃နံာ်န့ာ် SAC ပယီာ်သး ဒိာ်ချဲသးရှဲာ် နီာ်ဂီာ် (၂၅၅) ဒီးဒိာ်သးရှဲာ်နီာ်ဂီာ် (၃၅၅) ခဲးလီာ်နီာ်ကျဲဖုး ဒိာ်ဆူ သ့ာ်ကံာ်လီာ်တီာ် (သဃံာ်နီညီနော်ငံ) ဒီးမံာ်ကနဲသဝီတ ဖာ် ဖဲနီာ်ဖိကရူာ်, ကီးတရဲးကီာ်ဆာ်, ခူပျာ်ယာ်ကီာ်ရှဲပူာ်အယီ ဘာ်ဒိ ဘာ်ထံးဟံာ်ဃီသ့ာ်တဖာ်အိာ်န့ာ်လီာ်. ကျဲဖုးဒိာ်ချဲလံာ် SAC ပယီာ်သးခဲးလီာ်ဝဲသ့ာ်တဖာ်အံာ် တနီတဖာ်ဖဲထီာ်ဘာ် အိာ် အယီ ကဲထီာ်တံာ်လီာ်ဘာ်ယံာ်လံာ်သဝီဖိသ့ာ်တဖာ်အ ကီဒိာ်ဒိာ်မှဲမှဲန့ာ်လီာ်. တံာ်ကဲထီာ်သးအဒိတခါဖဲ လီယူာ်လဲ ၂သီ, ၂၀၂၃ နံာ် ကဘာ်ဖဲ ဂီာ်ဒိ ၁၀း၀၀နံာ်ရံာ်အဆာကတီာ်န့ာ် SAC ပယီာ်သး ဒိာ်ချဲသးရှဲာ် နီာ်ဂီာ် (၄၀၇)လံာ်အအိာ်ဖဲ မးထီ သဝီ, မးထီ ကရူာ်, ဒွဲာ်လီကီာ်ဆာ်, မှဲတြီာ်ကီာ်ရှဲပူာ်သ့ာ်တ ဖာ် ခဲးလီာ်နီာ် ၁၂၀မမ ကျဲဖုးဒိာ်တဖာ်ဆူ မဲာ်ခူာ်ထာ်သဝီ, မဲာ်ခူာ် ထာ်ကရူာ်, ဘုသိာ်ကီာ်ဆာ်, မှဲတြီာ်ကီာ်ရှဲပူာ်န့ာ်လီာ်. အယီကျဲဖုးဒိာ်လီာ်တံာ်ဖဲထီာ်ဘာ်ဝဲ နီာ် ၁၈--- (၄၅နံာ်)အ ဟံာ် ဒီး နီာ် ၁ဆ---အဟံာ် ဒိာ်ဒုးသ့ာ်တဖာ် ဟးဂီာ်ကွဲာ်ဝဲဒိာ် န့ာ်လီာ်. SAC ပယီာ်သးခဲးလီာ်ကျဲဖုးဒိာ်သ့ာ်တဖာ် ဝီဖဲထီာ် ဒဲာ်ထဲ (၂)ဖျါာ် ဒီးအဂါ သ့ာ်တဖာ်တဖာ်ဖဲထီာ်ဘာ် ဘာ်ဆာ်

သဝီဖိဃုကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်လံာ်တံာ်ဖးထီနံာ်သုာ်တဖာ်တဘာ်ဘာ်နံာ်လီာ်. အဃိ သဝီဖိ (၃၀၀)ဂမာ်ဃာ်ဃာ်လံာ်ပူာ် ဘာ်အိနံာ် မူလံာ်ပျံာ်ဘာ်ဖုးဘာ်ဝဲ SAC ပယီာ်သုးတံာ်ခးလီာ်နီာ်ကျိဖးဒိနံာ် ဒီးကျိချံာ်သုာ် လီာ်လံာ်အိနံာ်တံာ်လံာ်တံာ်ဖးထီနံာ်ဒီးဘာ် သုာ်တဖာ်နံာ်လီာ်.

လီာ်ကဝီာ်သဝီဖိလံာ်သဝီဟီာ်ကဝီာ်တနီာ်အပူာ် တသုာ်ညါ ဘာ်ဃး ကျိချံာ်သုာ်လံာ်လံာ်တံာ်ဖးထီနံာ်ဒီးသုာ်တဖာ် (UXOs) အတံာ်လီာ်ဘာ်ယိနံာ်သုာ်တဖာ်ဂုာ်ဂုာ်ဘာ်နံာ်လီာ်. လီာ် ဆီဒံာ်တံာ်ဖိသုာ်သုာ်တဖာ် အိနံာ်လံာ်တံာ်လီာ်ဘာ်ယိနံာ်အိနံာ်က တံာ်နံာ်လီာ်. အဒိ ဖဲသံာ်ယံာ်ကဝီာ်, မိမာ်ကရူာ်, ကီးတရံးကီာ် ဆာ်, ဒူပျာ်ယာ်ကီာ်ရူာ်ပူာ်နံာ် စးထီနံာ်လံာ် ၂၀၂၁နံာ် သုးဟံးနံာ် ဆူာ်ထံာ်ကီာ်တံာ်စိတံာ်ကမီာ်ဝံာ်အလီာ်ခံ သဝီအံာ်ဟီာ်ကဝီာ်လံာ် တံာ်ခးလီာ်ကျိဖးဒိနံာ် ဒီးတံာ်ဒုးတံာ်ယံာ်ကဲထီနံာ်သးလီာ်တလီာ်လီာ် နံာ်လီာ်. လံာ်တံာ်နံာ်အဃိ ဖဲလံာ်ယနူာ်အါရံာ် ၂၆သီ, ၂၀၂၃နံာ်နံာ် ဖိသုာ် (၂)ဂမာ်လံာ်အံာ်မံာ် စီ ခရု--- ဒီး စီ ခည---အံာ် ထံာ်နံာ် ဝဲကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်လံာ်တံာ်ဖးထီနံာ်ဒီးဘာ် (၁)ဖျာ်လံာ်သံာ်ယံာ်ကဲ သဝီပူာ်နံာ်လီာ်. အဆိကတံာ်နံာ် ဖိသုာ် (၂)ဂမာ် ဆိကမိာ်ဝဲ လံာ်ကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်တဖျာ်အံာ်လီာ်တံာ်ဖဲကဘီယူာ်ဟဲခးလီာ်တံာ်အ ဆါကတံာ်အဃိ အဝဲသုာ်ကွဲာ်စိကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်တဖျာ်အံာ်ဆူသ ဝီပူာ် ဒ်သီးကဒုးနံာ်ပူာ်လံာ်အသုာ်ညါဘာ်ဃးကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်တဂမာ် ဂမာ်အဂီာ်နံာ်လီာ်. စီ ခရု---ဟံာ်လီာ်ဝဲကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်တဖျာ်အံာ်လံာ်

အထံာ် ပူာ် ဒီးဒုးနံာ်ဝဲသဝီဖိတဂမာ်လံာ်အံာ်မံာ် စီ ခတ---နံာ် လီာ်. ဖဲစီ ခတ--- ထံာ်ဝဲကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်အံာ်အခါ အဝဲသုာ်ညါဝဲ တဘျီယီလံာ် ကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်အံာ်မံာ် ၄၀မ (M40), ထူအလွံာ် ဒီး တ ဝီဖးထီနံာ်ဒီးဘာ်နံာ်လီာ်. အဃိ အဝဲမံာ် စီခရု---လံာ်ကွဲာ်ဟံာ်ကွဲာ် ကျိဖးဒိနံာ်ချံာ် အံာ် လံာ်အထံာ်နံာ်ဝဲအလီာ်နံာ်လီာ်. ဖဲနံာ်အခါ စီ ခတ--- အမံာ်ဂံာ်ထံာ်ဝဲဖိသုာ်စိကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်အံာ်တဘျီယီ အ ဝဲကီးဃါထီနံာ် ဖးဒိနံာ် “နဲလဲထံာ်နံာ်အီာ်ဖဲလဲနံာ်”. အဃိ ဖိသုာ် စီ ခရု---အံာ် ဖုးဘာ်အသးတဘျီယီ ကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်အံာ်လီာ်တံာ် လံာ်ဟီာ်ခိနံာ်လီာ် ဒီးဝီဖးထီနံာ်တဘျီယီနံာ်လီာ်.

ကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်အံာ် ဝီဖးထီနံာ်အဃိ စီ ခည--- ဒီး စီ ခရု--- လီာ် ဃာ်လံာ်ဟီာ်ခိနံာ်လီာ် ဒီးဘာ်ခိဝဲဒံာ်ဒီးကျိဖးဒိနံာ်ကွဲာ်နံာ်လီာ်. စီ ခတ--- တဒီ အခိနံာ်ခိလံာ်ဘာ်ခိ ဒီးအမံာ်ဂံာ်စိကီး အမဲာ်သုာ် ဘာ်ခိနံာ်လီာ်. စီ ခတ---ဒီးအမံာ်ဂံာ် ဘာ်ခိစူာ်တဆဲး မံာ်လံာ် အဝဲသုာ်ဆါထံာ်ယံာ်ဒီးဖိသုာ်စိကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်တဆဲးဖိအဃိ နံာ်လီာ်. မ့မံာ် စီ ခရု---တဒီ တံာ်ကဲထီနံာ်သးဒီးအီာ်တစီဖိဝံာ် အလီာ် ခံ အသးသမူကတံာ်ကွဲာ်ဝဲဒံာ်နံာ်လီာ်. ပူာ်ဘာ်ခိအဂမာ် (၃)ဂမာ်တဒီ သဝီဖိသုာ်တဖာ် လံာ်ဆုာ်အဝဲသုာ်ဆူ ဃိာ်သံာ်ဖျာ် သဝီ, ဃိာ်သံာ်ဖျာ်ကရူာ် လံာ်ကဒီးနံာ်ဘာ်တံာ်ကူဆါယါဘျီအ ကီာ်နံာ်လီာ်.

၃. တံာ်ပဲာ်ထံာ်နီာ်ဖး- သဲစးတံာ်ပာ်ဖျါဘာ်ဃး SAC ပယီာ်သုးမာ်ကမာ်သဲစးတံာ်ဘျါခီဖျါခးလီာ် နီာ်ကျိဖးဒိနံာ် လံာ်အအိနံာ်ဒီး တံာ်ပညိာ်ကျိကျဲလီာ်တံာ်လီာ်ဆဲး ဒီးလံာ်တံာ်လီာ်အါအါဂီာ်ဂီာ်အ ပူာ်အဃိ

စးထီနံာ်လံာ် ၂၀၂၁ နံာ် သုးဟံးနံာ်ဆူာ်ထံာ်ကီာ်တံာ်စိတံာ်ကမီာ်ဝံာ် အလီာ်ခံ SAC ပယီာ်သုးဒုးထီဒါကမုာ်အကျိအကျဲအါကတံာ် တဘီမံာ် တံာ်ခးလီာ်နီာ်ကျိဖးဒိနံာ်ဆူပူာ်တဝါပူာ်နံာ်လီာ်. စးထီနံာ် ဖဲ လံာ်ယနူာ်အါရံာ် တုာ်လီာ်လံာ် လါအီးကထီဘာ် ၂၀၂၃နံာ်အ တံာ်ပူာ်နံာ် KHRG မာ်နီာ်မာ်ဃါနံာ် SAC ပယီာ်သုးခးလီာ်နီာ်ကျိ ဖးဒိနံာ်အိနံာ်ခဲလံာ် (၁၉၂)ဘျီ ဒီးကျိဖးဒိနံာ်ချံာ်လီာ်တံာ် (၈၁၂)ဖျာ် ဖဲ KHRG ဟူးဂဲဟီာ်ကဝီာ်ပူာ်နံာ်လီာ်. ညီနံာ်နံာ် SAC ပယီာ်သုး တဖာ် ခးလီာ်နီာ်ကျိဖးဒိနံာ်လံာ်ကမုာ်အိနံာ်ဟီာ်ကဝီာ်ပူာ် ဖဲ တံာ် ဒုးကဲထီနံာ်သးဒီးလီာ်ကဝီာ်သုးဖိာ်စုကဝဲဝဲအလီာ်ခံ, ဖဲ SAC ပ ယီာ်သုးတဖာ် သုာ်ညါလံာ် လီာ်ကဝီာ်သုးဖိာ်စုကဝဲဝဲကရူာ် တဖာ် ဟူးဂဲလံာ်ဟီာ်ကဝီာ်ပူာ်အဆါကတံာ်, မ့တမံာ် ဖဲတချူးလံာ် အ ဝဲသုာ်ဟူးဂဲဖဲမာ်တပယူာ်ဃီသုးတံာ်ဟူးတံာ်ဂဲဒ်အမံာ် တံာ်ဆုာ် ထီနံာ်သုးတံာ်အိနံာ်တံာ်အီ, သုးဖိသံာ်ဖိ ဒီးစုကဝဲဝဲပီးလီကျိချံာ် သုာ်သုာ်တဖာ် လံာ်သုးကလံာ်တဖျာ်ဘာ်တဖျာ် အဘာ် စါအခါနံာ်လီာ်. တံာ်ကဲထီနံာ်သးအဂမာ်လံာ် SAC ပယီာ်သုးတ

ဖာ်ခးလီာ်နီာ်ကျိဖးဒိနံာ်လံာ်သဝီပူာ် ဒီးဒူဖိသဝီဖိတံာ်ဖဲအိနံာ် မာ် အိနံာ်လီာ်အဃိ ကဲထီနံာ်တံာ်မပျံာ်မာ်ဖုးလီာ်ကဝီာ်ကမုာ်ထံာ်ဖိကီာ်ဖိ သုာ်တဖာ်နံာ်လီာ်. ဒ်နံာ်အသီး တံာ်ခးလီာ်ကျိဖးဒိနံာ်အံာ်ကဲ ထီနံာ် သးတံာ်ဂုာ်အဂမာ်တခါလံာ်အမံာ် SAC ပယီာ်သုးတဖာ် ပညိာ်ခး ထံာ်ဖိကီာ်ဖိကမုာ်လံာ်ကညီကီာ်စဲာ်ပူာ်သုာ်တဖာ်အဃိနံာ်လီာ်.

တံာ်ခးလီာ်ကျိဖးဒိနံာ်အံာ် မံာ်တံာ်လံာ်အမာ်ပျံာ်မာ်ဖုး ကမုာ်တံာ်ဘာ် တံာ်ဘာ် ဒီးအသးသမူတဖာ်နံာ်လီာ်. KHRG မာ်နီာ်မာ်ဃါနံာ် ဝဲ ပူာ်သံာ်လံာ်တံာ်ခးလီာ်ကျိဖးဒိနံာ်အဃိအိနံာ် (၅၈)ဂမာ်အကျိ ဖိ သုာ် (၁၇)ဂမာ် ဒီး ဘာ်ခိ (၂၄၂)ဂမာ်အကျိ ဖိသုာ်ပုာ် (၅၇)ဂမာ်နံာ် လီာ်. သဝီဖိသုာ်တဖာ်အံာ် ဘာ်ခိဒီးကျိဖးဒိနံာ်ကွဲာ် ဖဲလံာ်အဝဲသုာ် မံ, အိနံာ်ဆူသုာ် မ့တမံာ် အိနံာ်လံာ်ဟံာ်အဆါကတံာ်နံာ်လီာ်. သ ဝီဖိ အဂမာ်တနီာ် ဘာ်ခိကျိဖးဒိနံာ်ကွဲာ် ဖဲအဝဲသုာ်လံာ်ဖဲလဲမာ် တံာ်လံာ်အတံာ်ဖဲအိနံာ်မာ်အိနံာ်လီာ် စံာ်ပုာ်ကျိခးသံာ်ပူာ်အခါ ဒီးဖဲ အဝဲ သုာ်ဟးထီနံာ်ကွဲာ်လီာ်လံာ်သဝီတဖျာ်ဘာ်တဖျာ်အဘာ်

စၢၤအခါန့ၣ်လီၤ. အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် ပုၤဘၣ်ဒိသ့ၣ်တဖၣ် တဒီး န့ၣ်ဘၣ် ဂံၢ်ကီၤအူတၢ်ကူဆါယါဘျါတဘျီဃီဘၣ်အဃိ အသးသ မူကတၢ်ကွံာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤ ကျိဖးဒိၣ်က့ဘၣ်အိၤ ဒီး အသး သမူဟးထီၣ်ကွံာ်တဘျီဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးလီၤနီၤစီၤ ကျိဖးဒိၣ်အံၤ မၤဘၣ်ဒိ ဒီး မၤဟးဂီၤစ့ၢ်ကီး ဒူဖိသဝီဖိဟံၣ်ဃီ, ပုၤတဝါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဒီး တၢ်ဖံး အိၣ်မၤအိၣ်လီၤကျိကျိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟး ဖျိး အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ကျိကျိအါကတၢ်တဘျီဃီ သဝီဖိတဖၣ်သ့ၣ် ဝဲလၢအသးသမူကတၢ်ဖျိးဒီးတၢ်ခးလီၤနီၤစီၤကျိဖးဒိၣ်တဖၣ်အံၤ အကီၤ န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢ တၢ်ခးလီၤနီၤစီၤကျိဖးဒိၣ် ဒီးဒူဖိသဝီ ဖိတဖၣ် ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျိးအဃိ သဝီဖိလၢပုၤတဝါပုၤဒိတဖု လဲၤဖံးအိၣ် မၤအိၣ်တၢ်လၢအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျိးလီၤတသ့ ဒီးလဲၤ ကွံာ်ကတၢ်ကတီၤက့ၤအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျိး တၢ်ထူၣ်တၢ်ဘိသ့ၣ် တဖၣ် လၢအ ဟံၣ်ဃီဖိတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိသးသမူကီၤတသ့လၢ ဘၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂံၢ်ဒိအံၤအဃိ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်တကူ အိတလၢ လၢလီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ကဲထီၣ်စ့ၢ်ကီး သးသမူတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် ဖဲလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် က့ၤဟံၣ်အိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၤ ဒီးဟံၣ်ဃီတၢ်ဖိတၢ် လံၤလၢသဝီပူၤ ဖဲတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝံၤအခါန့ၣ်လီၤ. ဒူသဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ် ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဒိဒီးကျိဖးဒိၣ်ဝံၤအလီၤခံ ဖံးအိၣ် မၤအိၣ်က့ၤတၢ်တသ့တန့ၢ်ဒိလၢအပူၤကွံာ်ဘၣ်အဃိ ကဲထီၣ် စ့ၢ်ကီးတၢ်ဘၣ် ဒိဘၣ်ထံးလၢအတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိသးသမူဒိၣ်မး န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအလဲၤဒီဖျိဘၣ်ဝဲ တၢ်ခးလီၤနီၤစီၤကျိဖးဒိၣ် တလီၤလီၤသ့ၣ် တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ သဝီပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တ မ့ၢ် တၢ်ဃုာ်အိၣ်ကဒူလီၤဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ် ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ပျံတၢ်ဖုး ပူၤ ဒီး ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ် ဘၣ်ဝဲသးသမူတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်တနီၤ လီၤတၢ်လၢသဝီပူၤ, တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ် လီၤ ဒီးလၢပုၤတဝါ ဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဝးဝးဝံၤန့ၣ် တ ဟီၣ်ဖးထီၣ်ဒိးဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢ ကျိဖးဒိၣ်ချံလၢတဟီၣ်ဖး ထီၣ်ဒိးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် (UXOs)အံၤအဃိ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အါဒၣ် တၢ်တက့ၢ်အိၣ်လၢ သးသမူ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်လီၤ ဘၣ်ယိၣ်အပူၤ မ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢာ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤကမၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒိ ဖျါတၢ်ဘျုးသဲးန့ၣ်လီၤ. ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျုးသဲးတၢ်ဒိၣ်စိ အ ကျါတခါလၢအဘၣ်ဃးဒီးစုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်န့ၣ် ဘၣ် ဃးဒီးပုၤလၢအမၤတၢ်လၢသးမ့ၢ်ဒိၣ်အနီၤကစၢ်တဂၤစုာ်စုာ် ဒီး

အတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါနီၤဖးဝဲ ကမျါ ဒီးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကန့ၣ်လီၤမၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ မ့ၢ် တၢ်လၢအဂ့ၤလီၤဆီ မ့ၢ်လၢသးသ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်ဒုးတၢ်လီၤသ့ၣ် ဝဲသးတၢ်ပညိၣ်လီၤဒီး ဒီးကဘၣ်ဒိသဒါဝဲ ကမျါသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အဃိ လၢသးတၢ်မၤသကိးတၢ်အပူၤ သး မ့ၢ်သံၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ကဝဲၤအခါ ကဘၣ်မၤ ဆ့ၣ် အတၢ်ခးပနီၣ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလီၤတၢ် ဒီး ကဘၣ်မၤလီၤ တၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ထီၣ်ဒုးခးပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သ့တမ့ၢ်တၢ်ထီၣ် ဒုး နီၤစီၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်သးသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ် SAC ပယီၤသးတဖၣ် တပာ်ကဲလူၤပိာ်မၤထွဲသဲးစး တၢ် ဘျုးဘၣ်အမဲာ်ညါ အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ် ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ် ပညိၣ်လၢကမၤပယွဲဝဲ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသဲးစးတၢ်ဘျုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒီဖျိ တၢ်ပညိၣ်ထီၣ်ဒုးကမျါ, ကမျါတၢ်သးလီၤသးကျဲ, တၢ်စု လီၤခိၣ်ခိၣ်, ဒူသဝီ, တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်လီၤကျိကျိ ဒီးစံာ်ပျီသ့ၣ် တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ သးမ့ၢ်သံၣ်ဘိတဖၣ် သ့ၣ် ညါဝဲလီၤတၢ်လၢ ပုၤလၢအတၢ်ဘၣ်တၢ်ကမ့ၢ် ကမျါ ဘၣ်ဆၢၣ် တလူၤ ပိာ်မၤထွဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်ဘျုးသဲးစးတၢ်ပတီၢ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒိအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤက မၢ်တၢ်ဒုး တၢ်ယၤကွီၤမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်ခးလီၤကျိဖးဒိၣ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံၢ် ကီၤလၢအပိာ်ထွဲထီၣ်ခံလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကီၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ် ဒုးအိၣ် အါမးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အါဒၣ်တၢ်တ က့ၢ်တၢ်မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်သးလီၤသးကျဲအဃိ တၢ်ခးလီၤကျိဖး ဒိၣ်ထီၣ်ဒါသဝီ ဖိလၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်လီၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤကမၢ် ကွီၤမ့ၢ်ထီၣ်ဒါပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၣ်လၢအ မ့ၢ် တၢ်မၤဆူၣ် ထံဖိကီၤဖိကမျါဃုာ်ထီၣ်ကွံာ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂံၢ်ကီၤလၢအပိာ်ထီၣ်အံၤအဂၤလၢသဝီဖိအကီၤသ့ၣ် တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သဝီ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစးလၢ အတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိသးသ မူကီၤသပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤပယွဲ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်လုလၢထူၣ်တၢ်ဘျုးတၢ်ပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါ တၢ်ပျါပူၤတၢ်ကမၢ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ် သ့ဟံးမူဒါ ဒီး မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်က့ၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤစု အိၣ်လိး လၢပုၤနီၤတဂၤ စုာ်စုာ် ဒီးပုၤတဝါအတၢ်လဲၤဒီဖျိကွံာ် ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မၤပယွဲကွီၤမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအကီၤ တၢ်က ဘၣ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၤ SAC ပယီၤသးတဖၣ်အံၤလၢအမၤပယွဲ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဃိန့ၣ်လီၤ.

၄. တါဟ့ုာ်ကူာ်ဟ့ုာ်ဖးတဖာ်

ဆူဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်ပုာ်ဘာ်ထွဲဘာ်ဃး, ကရုသဘူတဖာ်, ထံလီာ်ကီုပူာ်ဒီး ထံဂုာ်ကီုဂါပဒိာ်ပပုာ်တဖာ်အအိာ်

- သ့ုာ်ညါပာ်ပနီာ်သုးမိာ်စါရီအတါမာ်ထီဒါကီုမ့ာ်အါအါသီသီတဖာ်အံ, ဒီးပတုာ်ကွံာ်တါဆီာ်ထွဲမာ်စါအဝဲသ့ုာ်မ့ာ်ဂုာ် တါဟ့ုာ်ခွဲး အဝဲသ့ုာ်ဘာ်ဃးတါဖးမံဒီးသဲစးအဂုာ်တဖာ်, ဒ်အမ့ာ်တါဆဲးလီာ်ဃုာ်စုမ့ာ်ကျါလုာ် တါသးလီာ်ပလိာ်အဂီု, တါပာ် ပနီာ်အတါမ့ာ်တါ, ဒီးကွဲမ့ာ်အခိာ်နာ်သ့ုာ်တဖာ်လုာ်ကထီာ် ဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်တါကတါသကီးမ့ာ်ဂုာ် တါဟူးဂဲးဖဲးမာ်သကီး အဂီုမ့ာ်ဂုာ်န့ုာ်တက့ာ်.
- ဃုထံာ်န့ုာ်တါတီတါတြါဒီး ဖိာ်ဃာ် SAC လုာ်ကတုာ်မူတုာ်ဒါလုာ်အတါမာ်ဘာ်ဃး တါခးလီာ်နီစါစုကဝဲဆူ ကမ့ာ်ဟီာ်ကဝီအပူာ်, ဒီဖျိတါသမံသမိး SAC ခိာ်နာ်တဖာ် လုာ် ဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်ကီုဘျီအပူာ်, ဒ်အမ့ာ် ဟီာ်ခိာ်ဒီ ဘုာ်ကီုဘျီ (ICC), ဒ်ဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်တါတီတါတြါသဲစးအိာ်ဝဲအသိးန့ုာ်လီာ်.
- မာ်လီာ်ထီာ်တါမာ်သကီုာ်ဘာ်ဃး ဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်တါဃီထံသ့ုာ်ညါဂုာ်ဝီအကရူာ်တဖာ် အတါတုာ်မူတုာ်ဒါလုာ်ကဒုး ပာ်ဃုာ်ဝဲပုာ်ကညီကလုာ်ခူာ်အတါတုာ်ဘာ် တါမာ်ပယွဲပုာ်ဂုာ်ဝီခွဲးယာ်, လီာ်ဆီဒါတါ ဘာ်ဃးဒီး တါသ့ုာ်ကုာ်သးကါပညိာ်ထီဒါ ကမ့ာ် လုာ် တါခးလီာ်နီစါစုကဝဲအဂီုန့ုာ်လီာ်.
- ဆီာ်ထွဲလီာ်ကဝီပုာ်တဝါတဖာ်, ကီုခိာ်ထံးတါကရုကရီတဖာ်, ဒီး ကရုလုာ်အမာ်စါကလုာ်ခူာ်ဖိ လုာ်အမာ်စါပုာ်တုာ်ဘာ် တါဒီး အဟံာ်ဖိဃီတဖာ် ဒ်သိးကအိာ်မ့ာ်ထီာ်က့ုာ် ဒီးကကွဲဆါမဲာ်ဝဲ တါဂုာ်ကီုလုာ်ထီာ်ထီာ်ခိာ်ဖျိ တါတုာ်ဘာ် SAC အတါမာ်တရီတပါခိာ်ဖျိ တါခးလီာ်စုကဝဲ, ဒီးဆီာ်ထွဲမာ်စါက့ုာ် ဒုသဝီဖိလုာ်အဘာ်ဃုာ်မံဟးဖျိးတုာ်သ့ုာ်တဖာ်မ့ာ်ဂုာ်, ဘာ်ဃုာ်မ့ုာ်အဖါမ့ုာ်သ့ုာ်တဖာ်မ့ုာ်ဂုာ်န့ုာ်တက့ာ်.
- မာ်ကဲထီာ်လိာ်ထီာ်ကျါကျဲဘာ်ဃး တါပတုာ်ကွံာ်တါဆီာ်ထွဲ SAC ဒီး သုးမိာ်စါရီခိာ်နာ်တဖာ် ဒ်သိးအကျိာ်စုအဂီုဘါ ကစါလီာ်ကွံာ် လုာ်ကဟူးဂဲးဒီး ဒုးထီဒါကမ့ာ်အဂီုန့ုာ်တက့ာ်.

တါကွဲးဘျးစဲ

¹ KHRG, “ပျံဖိးခံလာအစါယံ - လီာ်ကဝီကမ့ာ်ဖဲ ကီုပယီမ့ုာ်ထီာ်ကလံထံးတဖာ် အတါထံာ်တါပာ်သးလုာ် တါမ့ာ်တါခုာ်, တါတီတါတြါဒီး တါသုဟံးမ့ုဒါအဖီခိာ်”, လါစဲးပထုဘာ် ၂၀၁၉ နံာ်.

² KHRG, ““Why would they target us?": Exploring patterns of the Burma Army's retaliatory abuses against villagers across South-east Burma”, လါယူာ် ၂၀၂၃ နံာ်.

³ KHRG, “သမာတနုာ် - တါဒုးတါယာ်ကီုမ့ုာ်, ကီုမ့ုာ်ထီဒါပုာ်ကုာ်ညါ ဒီးခိာ်ခိာ်ဒုသဝီဖိလုာ်ကီုပယီမ့ုာ်ထီာ်ကလံထံးတဖာ် အတါအုာ်သး အဂုာ်လုာ် နံာ် ၃၀ အတီပူာ်”, လါခိာ်စုဘာ် ၂၀၂၂ နံာ်.

⁴ KHRG, “ဘျးဒါကီုရုာ် တါကဲထီာ်သးတါဟံဖျါ- သဝီဖိ သံ၂ ဂါဒီး ဘာ်ခိ ၂ ဂါ ခိဖျိ ပယီသုးခးလီာ်ကျိဖးခိာ်ဖဲလုာ်မ့ုာ်လါကီုဆုာ်, လါယူာ်လံ ၂၀၂၃နံာ်”, လါခိာ်စုဘာ် ၂၀၂၃ နံာ်.

